

Andrassew Iván

Peremkirályság

Tettamanti Béla képeivel

E könyv szerzője köszönettel tartozik az
MHB és a **Nagy Lajos Alapítvány** ösztöndíjaiért.

Köszönet jár **Horváth Istvánnak**, a Mai Nap alapító-főszerkesztőjének,
aki technikai eszközöket bocsátott a rendelkezésére.

Szeretettel gondol
Karácsony Ágnesre, aki a szerkesztésben,
Dombi Gáborra, aki abban segédkezett,
hogy a könyv számítógépes változata elkészülhessen.

TARTALOM

A kutyátlan ember
Olga babái
A macska
Egyszer lehajoltam
Az alattvalók szaporodásáról
Elmentünk fázni egy kicsit
Terpeszben
Eső függönyét
Dudorászva
A dolog
Kismesterek
Vesszőfutás
Futárszolgának lenni, az a jó
A szárnyas kurva
Dél
A kertész fiam
Jazerában láttam egy embert
Általa
Romló húsok száradnak bőrökben
A les
Az izomláz
A patacipő
Bukfencező lovakról álmodhatnál
Volna
Döggút
Egy dögcsipesz hiánya
Sehovase
Peremkirályság
A dögevő
A zajlás
A ló, amit adtál

A kutyátlan ember

(Jegyzetek egy képregényhez, amelyet Kosnás Rolanddal nem csinálunk meg)

Csöngettek. Először csak egyet, aztán még ötöt, ahogy a tolakodók szoktak.

Mi a verandán ültünk, csak hallgattuk, naná, hogy nem mozdultunk. Elvégre a hajnal az hajnal.

Megint csöngettek. És megint ötször.

A bátyám erre megkérdezte, megnézzük-e, ki ez az állat.

- Nézzük. Ha nem, úgyis agyoncsönget minket.

Erre a bátyám kiüvöltött, hogy ki az, és mit akar ezen a hajnali órán!?

- Csak érdeklődni szeretnék! - mondta, aki csak érdeklődni szeretett volna azon a hajnali órán.

- Érdeklődjön kéremszépen! - mondtam nyájasan, széttárt karokkal mentem a kapu felé.

- Jó napot kíívááánok! - üvöltötte az orromba az az ember. Halkan megjegyeztem, miszerint reggel van, hajnal.

- Hát... - ennyi jött ki belőle.

- Tudja uram, mi a különbség a napot és a reggelt között?

- Igen uram.

- Akkor azt is tudja, mi a különbség a reggelt és a hajnalt között.

- Azt hiszem, uram.

- Akkor most menjen el innen, jöjjön vissza, és köszönjön rendesen.

- De hát én csak érdeklődni akartam.

- Jöjjön vissza, köszönjön rendesen, aztán érdeklődjön. Na, hogyan kell majd köszönni?

- Jó reggelt!

- Hajnal volna, jó uram.

- Hát akkor?

Tipródva, halkan, motyogva mondta ki: - Jó hajnalt?!

- Most kérdezi, vagy mondja?

- Mondanám.

- Akkor jöjjön vissza.

Elment, én meg vissza a fivéremhez, aki persze végighallgatózta az egészet. De azért mondtam neki, hogy ez egy állat volt.

- Az is lehet, hogy nagyon rendes ember.

- Az is lehet. - mondtam. Arra gondoltam, hogy mit lehet kezdeni egy nagyon rendes emberrel. - De én nem akarom, hogy nagyon rendes ember legyen!

- Hát akkor ne hagyjuk.

- Na de mi van akkor, ha tényleg rendes ember, nagyon rendes? Hogyan tudunk belőle nagyon-nagyon nem rendes embert csinálni?

- Faragni. - szögezte le a fivérem. - Hagyjuk, hadd érdeklődjön, aztán majdcsak elhibázza.

A verandáról láttuk, hogy az a rendes ember már ott toporog a kapu előtt. Aztán erőt vett és csöngetett egy picit.

- Ki az, és mit akar ezen a hajnali órán? - kiabálta a bátyám. Fölállt, elindult a kapu felé.

- Jó hajnalt!

- Dicsőség! Azt kérdeztem, hogy ki az, aztán meg azt, hogy mit akar. - mondta a bátyám. - Tudom kérem, hogy hajnal van. Rossz hajnal, mert itt állandóan csörömpöl valaki.

- Én csak egy szerencsétlen ember vagyok, aki elvesztette a kutyáját, kérem. Volt itt egy úr, nála próbáltam érdeklődni.

A bátyám erre bekiabálta nekem, olyan hangon, mintha jó messze lennék, hogy alighanem téged keresnek.

- Ki?

- Az érdeklődő!

Kimentem a kapuhoz, széles mosollyal persze, a szerencsétlen ember arcába kiabáltam: - Dicsőség!

- Jó hajnalt, jó uram!

- Tessék, kérem, érdeklődjön! - mondtam neki, amikor kitértam a kaput, hogy bejöhessen. - Ha jól emlékszem, ajáratban van...

- Kittünően emlékszik. - vágta rá. De így, két t-vel.

- Tudom, hogy kittünően emlékszem. Jó lenne, ha mostmár érdeklődne egy kicsit.

A bátyám is erősen bólogatott.

- Azt kérdezném meg, nagy tisztelettel, hogy nem láttak-e errefelé egy kutyust?

- Hát kérdezze meg! - mondta a bátyám.

- Bátran! - vágtam, illetve üvöltöttem rá.

- Mégegyszer?

- Mit mégegyszer?

- Mégegyszer kérdezzem meg, hogy láttak-e errefelé egy kutyust?

- Hát, ha ezt akarja megkérdezni, akkor talán ezt kérdezze meg.

- Láttak-e errefelé egy kutyust?

- Láttunk. - szögeztem le. - Nagyon sok kutyát láttunk már.
- Jóféle kutya volt?
- Nagyon jóféle kérem, farkaskutya.
- Nagy fogakkal és lompos farokkal. Miféleket tud?
- Hát például... - kihúzta magát - ötven méterről megérzi a cigányszagot.

A bátyám erre legalább egy méter magasra ugrott. Helyből.

- Ez az! Megvan!
- Hát ez meg. - mondtam, de inkább szomorúan.
- Miről méltóztatnak beszélni? - kérdezte az az ember.

Belehajoltam az arcába, vagyis inkább a szájába és herélt hangon átvisítottam a köztünk maradt csekélyke teret: - Azt mondd meg nekünk kedves barátom, hogy az a jóféle kutyus megérzi-e a zsidószagot is?

Az ember egy pillanatra megmerevedett, de olyan elámulósan.

- Ez a beszari azt fogja hazudni, hogy nem érzi meg a jóféle farkaseb a zsidószagot. - mondta a bátyám, közben ő is az ember szájába nézett.
- Ne tegezzenek, kéremszépen. - szólalt meg az, meglepően tiszta kiejtéssel, egy sértett úriszűz büszkeségével.
- Megérzi, vagy nem érzi meg...?
- Nem érzi meg, kéremszépen.
- Miféle szar kutya az, amelyik megérzi a cigányszagot, pláne ötven méterről, de nem érzi meg a jóféle zsidószagot? - üvöltött a bátyám. - Nem kutya az, csak valami tétova állat. - Aztán mindjárt meg is kérdezte, tőlem, vagy magától, mert nem fordult felém, azt az embert nézte meredten: - Tudod mit fog erre mondani?
- Mert még nem érzett zsidószagot, uram, ezt fogja mondani.
- Ezt fogod mondani?
- Ezt fogom...
- Akkor mondd!
- Még nem érzett zsidószagot.
- Tehát a zsidóknak van szaguk? - hörgött a bátyám.
- Azt fogja mondani, hogy nem tudom, uram.
- Nem tudom, uram.
- Tagadod-e kuttyátlan ember, hogy ha a cigányoknak cigányszaguk van, akkor a zsidóknak meg zsidószaguk?
- Nem fogja tagadni.
- Bizonyára van, ha kendtek mondják.
- Kendtek!? - üvöltött a bátyám. - Mi az, hogy kendtek? Ez lekendezett minket!
- Előbb lebüdösztidőzött.

- Lőjük agyon ezt is.

- Miért, kit lőttünk agyon?

- Hát a kuttyáját. Tegnap este.

- Ja, azt, amelyik cigányokat keresgélt a kamrában.

- Jézusom... - lehelt egyet a kutyátlan ember.

- Bizám! Jézusunk! Megtalálta a nagyanyánkat és megharapta! Akkor jöttünk rá, hogy cigány vér tocsog az ereiben! Bizám! Addig azt hittük, hogy csak egy bűdös kis zsidó. - megfogtam az ember gallérját.

- Jaj... - Ennyit lehelt erre.

- Ez jajgat. - mondta a bátyám.

- Biztosan szenved.

- Ne hagyjuk. Hozd a pusit!

Bementem a verandára a puskáért. Kifelé jövet kattogtattam egy kicsit a závarzatot. Megkérdeztem a bátyámtól, hogy milyen töltény van benne.

- Ne vedd ki! Nehogy kiszedd!

- Jó, de mi van benne?

- Héthatvankettes.

- Abból egy is elég ennek a szaglászónak.

Az ember megint jajt lehelt. Nem sajnáltam. Kuss, azt mondtam neki.

- Az is lehet, hogy vaktöltény van benne. - mondta a bátyám.

- Kiderül.

- Ez az: futni hagyjuk, nagyon emberségesen, aztán, ha nem vak a töltény, akkor fölbukik.

- Mint egy sebzett vad.

- Amint szökell.

- Vágtatván a hajnali ködben.

A kutyátlan erre földre vetette magát, kegyelemért nyüszített.

- Kuss! - mondta a bátyám. - Te csak szaglássz! Hátha állatnak nézünk és megsajnálunk.

- Mert mi állatvók vagyunk.

- Hogy sajnáltuk azt a szegény kutyut is tegnap.

Az ember a földön kegyelemért nyüszített.

- Na kutyátlan, - mondta a bátyám, és egy kicsit belerúgott - én amondó vagyok, hogy most kinyitjuk a kaput. Indulj el szépen, négykézláb, aztán szökellj! Én meg vagy lelőlek, vagy nem.

- Emígy legyen! - mondtam, kinyitottam a kaput, aztán visszamentem és jó nagyot rúgtam az emberbe. - Jerünk!

Lassan megmozdult, de hátrafelé mászott. Négykézláb, és persze nyüszítve.

- Kímélj meg attól, hogy imádkozás közben kelljen a szemeid közé lőni. Ocsmány dolog lenne. - mondta a bátyám.

- Fordulj! - Oldalba rúgtam. Döngött a teste. Megfordult, nyüszítve, négykézláb szökellve kijutott a kertkapun.

- Szerencsétlen. - mondta a bátyám.

- Szánalmas.

- Mi lenne, ha életben hagynánk?

- Bízunk a véletlenre. Hátha vaktöltény van a pusiban.

- Hátha.

A bátyám csőre töltött. - Nahátha! - Tüzelt.

A kutyátlan ember sikoltott, aztán elhallgatott.

- Bevégeztetett. - mondtam.

- Vagy csak elájult.

- De előtte összeszarta magát.

- Hogy legyen mit szaglásznia.

- Szegény pára. Megnézzük?

- Mit?

- Hogy meghalt-e.

- Ilyen hajnali órán? Minek?

- Hát az igaz. - Ismertem be. - Hajnali órán, harmatos réten hullát vagy ájultat fogdosni, baljós előjel.

- Írva vagyon.

- Írva.

- Hát akkor igyunk egy kávécskát. - mondta a bátyám.

A verandán aztán azt kérdezte, mi bajom volt nekem tegnap este Csehov puskájával.

A mester nem számolt a vaktöltényekkel, meg azzal, hogy a tusával is nagyon kényelmesen agyon lehet verni bárkit. De ez semmi ahhoz képest, hogy Anton Pavlovics sose látott vágóhídi maradékon civakodó sirályokat.

Olga babái

Én sohasem bántottam Olga babáit. Teljesen mindegy, hogy igazat mondok, vagy sem, mert Olga nincs már. Vagy, ha van, az is mindegy.

Baltai Jenőke lőtt, mégpedig emlékszem, pontosan a születésnapom előtti reggelen, tehát július huszonnyolcadikán bosszút állt.

Lestük.

Olgica volt a legszebb a faluban, legalábbis azok közül, akik a közelben laktak. Az apját meg az anyját viszont mindenki utálta, mert hogy a papa állítólag vérbíró volt. Azelőtt. Az utálat abból állt, hogy mindenki nagyon udvarias volt velük, előre köszöntek az emberek, kicsit hajlongtak is, a mi szüleink is, szemmel láthatóan, de nem engedtek játszani a gyerekükkel. Pláne a házba vagy a kertbe bemenni.

Én kérdeztem apámtól, mi az a vérbíró, de persze nem mondott semmit. Anyám meg azt, hogy majd, ha nagyobbacska leszek. Mekkora? Tizenyolc.

De Baltai Jenőke lövedékeinek semmi közük nem volt Olga apjához. Talán volt. Az ember az ő korában még nem politizál. Olgához volt köze.

Akkora kurvát azóta fölöttben se láttam. Nem is az volt persze, hanem az lett volna, de mi különben is, úgy egyszerűsítettünk, hogy annak mondtunk mindenkit, aki szokatlan módon hordta nemiségét.

Mindig úgy tett, mintha nem tudná, hogy lessük. Reggel tíz körül kezdett játszani. Csak homokozgatott, babázott, úgy tett, mintha főzne. Aztán lefektette a gyerekeit. És nekilátott pisilni. De sohase csak úgy, hirtelen, hanem hosszasan nekikészült. Nemcsak leeresztette, hanem lehúzta a bugyiját. Az arca elé emelte, mintha vizsgálná, de valójában megmutatta, fölmutatta. Aztán föl húzott szoknyával elkezdte körbe forgatni a testét. De mint egy radar. Mintha bemért volna minket. És végül pontosan úgy állt meg, hogy bárhonban is lessük, éppen a tekinteteink metszéspontjában legyen a micsodája. A picsácskája. És akkor nem úgy kezdett el pisilni, mint a többi lányok, guggolva, hanem szinte állt, hogy jól lássuk a sugarat. Aztán megfordult, négykézlábra ereszkedett, fölvetette a seggét, és szépen, lassan, nagyon lassan megtörölközött a bugyijával. A produkció végén föl pattant, fölöltözött, rendbeszedte magát, játszott tovább, mintha mi sem történt volna.

Nem gyönyörűséget éreztünk, hanem szégyent, attól, hogy kedvünket leljük a gyönyörködésben. Ma már tudom, hogy az apja is, az anyja is láthatta ezt néha. Talán azt is tudták, hogy mi meg lessük Olgát.

Baltai Jenőke mondta először azt, hogy egyszer seggbe lövi. Már mint csúzlival. El is találta volna, telibe. Egyszer keveredtünk harcba, fél percre ha fedezék nélkül maradtam, úgy fülön lőtt, hogy máig van egy göböcske a cimpámban. Persze senkise lőtt, hanem lestünk. Olgica meg élvezte. Nagyon.

Amit később a babáival játszott, az még ma is úgy hat rám, hogy ha rá gondolok, egészen különös érzés költözik a hasamba.

Eleinte csak vetköztette a babákat. De úgy, hogy a seggüket meztelenítette le, és sorba fektette őket az asztalon. Később verte őket kicsi bottal, vesszőcskével vagy játéksöprűvel. Aztán az volt a kedvenc időtöltése, de órákig csinálta, hogy egy játék takarító-készletből való törpe tollseprőt huzigált át a babák lába között. Közben úgy nevetett, mintha őt csiklandoznák. Ezt három napig néztük.

Akkor Baltai Jánoska mondta, hogy szétlőné a tollseprút. Föl is készült. Reggel nyolckor lesbe ültünk, Jánoska hozott vagy húsz válogatott kavicsot. Meg talán csapágygolyóbist is. De aztán nem sikerült löni. Olga aznap a lehető legtermészetesebben viselkedett, még pisilésre se ragadtatta magát. Csodálkoztunk is. Igen unalmas nap lett volna, ha nem telik feszült várakozással. És délután négy körül, ahogy szokott, pakolni kezdett, és amikor már mindennel végzett előkapta a tollseprút, letúzta a homokozó kellős közepére és beszaladt a házukba.

Jánoska azonnal lőtt. Telibe is találta, kettétörte a söprű szárát. De ez nem volt elég, minden követ kilőtt, és talált is mindig. A söprű tollfejről úgy szálltak a pihék, mintha egy utolsókat vergődő csirkéből valók lennének. Ami ráadásul valami láthatatlan fenevad-dal harcol, vagy pláne önmarcangolásban pusztul el.

Tizenkét évesek voltunk. Olga kettővel, talán hárommal ha kevesebb.

Egyszer, délben arra lettünk figyelmesek, hogy egy kötőtűvel lukat fúr a legszebb babája lába közé. Nagyon lestünk. Nem is hiába, mert olyasmit talált ki, ami még ma se jutna eszembe, pedig már tényleg nagyon öreg és fölöttébb romlott vagyok.

Beletett a lukba egy pici, fejletlen fenyőtobozkát. Persze a lánybaba testéhez képest nagy volt. Egy nagy füttyi. Sokkal nagyobb, mint a miénk volt akkoriban. Elkezdte pöckölgetni. Addig, amíg ki nem röpült a babalábak közül. Kovács Ferike lezuhant a sufnitetőről. Olga röhögött. A kacagó hiénákból jöhet ki olyan hang, mondjuk tüzelés idején.

Elment, hátra a kertbe. Vártunk. Hamar visszaért. Leült a babája mellé, a zsebéből előkapott egy kicsi, hegyes paprikát. Bedugta a lyukba. Azt éreztem, elájulok: elkezdte nyalogatni. Nagyon sokáig. Aztán leharapta. A szerencsétlen. Annyira erős volt a paprika, hogy nyáladzva sírt, vörös volt, üvöltött, aztán öklendezett. Bemenekült a házukba.

Jenőke elrohant. Talán ha öt perc múlva ért vissza, pedig elég messze laktak. El se bújt, úgy lőtt. Ép darab nem maradt a babából.

Délután Olga apja kijött a kertbe és meglátta a babamaradékot. Leült és nézte. Az arcába temette a kezét és úgy tűnt, mintha sírna. De nyilván képzelődtünk.

Attól a naptól kezdve, addig, amíg el nem költöztek, Olga nem játszhatott a kertnek abban a részében. Hanem csak valahol hátul, ahol nem láttuk. De az apja már másnap reggel kitett a homokozóba egy babát. Kilőttük. Illetve, ugye, Jenő lőtt. Másnap megint egyet. Két héten át minden reggel. És amikor elköltöztek, mielőtt a kaput bezárta volna, visszament és letett a homokozóba még egyet. Aztán elindult a kapu felé. Már majdnem kiért, amikor megállt, megfordult. Visszament a homokozóba és belerúgott a babába.

A macska

Mindig háromszor csönget és ezzel mindig kellőképpen földegesít, mert mindhárom hosszú, és legalábbis az utolsó teljesen fölösleges. Valamint elképesztő érzékkel találja ki, mikor alkalmatlan, mikor ülök a klotyón, ázok a kádban.

- Eltaláltam?

- El. Éppen tele volt a szám habbal.

- Az semmi. Kiköpted és kész.

- De én szeretek hosszan, nagyon hosszan, rendkívül sok fogkrémmel, szinte hihetetlen mennyiségű habbal. Néha negyed órát is elvagyok. Volt úgy, hogy egyszer eszembe jutott, utána, hogy elfelejtettem a bal felső hatost... és újra kezdtem.

- És csak a bal felső hatost? És mindig a bal felső hatost?

- Már kiesett.

- Na látod, ennyit ér ez az egész.

- Csúffá teszek, mint a trafikost.

- Mit tettél vele.

- Ajánlgatta a portékáját. Azt mondja: vannak itt kérem mindenféle rágógumik. Vegyen a gyerekeknek. Mondtam, hogy csokolom, nekünk nincsenek fogaink. Csak protézisünk. Erre zavarában olyan matricákat ajánlott, amikkel szépen díszíthetők a fürdőszobafalak. Na akkor megmondtam, hogy csokolom, nincsen nekünk fürdőszobánk. De nem tört meg. Mutatott egy visszafütyögős kulcstartót. Szóval olyat, amelyiknek fütyülsz és visszavinnyog. És amikor fölemeled egy nőstényhang azt mondja: áj látv jú. Nagyon drága volt. Japán.

- És?

- Bevallottam, hogy egyáltalán nem tudok fütyülni. És akkor még mindig nem vette észre, hogy hülyítem, mert megkérdezte, próbáltam-e valaha. Nem, dehogy. És a szüleim se tanítottak? Nem voltak szüleim!

- És.

- Sírva fakadt. Komolyan. Megsajnálta.

- Szegény, hülye emberekkel nem szabad viccelni.

- Dehogyse! Jó nekik, ha megsirathatnak.

- És szereted, ha sajnálnak.

- Kicsit, de csak ha ok nélkül. A dédanyám, akárhányszor meglátott, sírva fakadt. Sajnált. Azt hiszem, ő szeretett igazából utoljára. Anyámnak később meggyőződésévé vált, hogy minden öregasszonnyal sajnáltatom magam. Mondtam neki, ha egyszer meghalnék és egy csomó öregasszony siratna a ravatalomnál, biztosan megjegyzné, hogy ez mámeg sajnáltatja magát.

- Nem akarsz lefeküdni velem?

- Nem. Most keltem föl.

- Azon gondolkoztam, minek járok hozzád. Eljövök, szépen, tisztán, még haját is mosok, fölveszem a legszexibb bugyimat, összekenem magam mindenféle illatos vegyszerekkel, és amikor megkérdezem, lefeküdnél-e már végre velem, te azt mondod, most keltél föl.

- Tényleg most keltem föl.

- Lásd be, hogy ez így nem mehet tova.

- Dehogynem.

- De én szeretlek, szerelmes vagyok beléd.

- Én is beléd.

- Csak nem akarsz hozzámnyúlni.

- Nagyon szeretnék hozzád nyúlni. Nincs is erősebb vágyam. Nagyon szeretlek, tudod. De kell valaki az életben, akire vágyakozunk. Ha szerelmeskedem veled, megunlak és aztán másra vágyom, vagy másra is. Ez mindig így volt, és így is lenne.

- Akkor te nem szeretsz engem igazán.

- Csak te engem.

- Igen.

- Pedig te se értél még hozzám.

- És akkor most soha, semmikor?

- Azt nem mondtam. Néha az az érzésem, hogy ahogy csurrognak bennem a levek, minden kanyarban meg is csörrennek. Így aztán olyan vagyok, mint egy belső, sőt benső hallású villamos. Ha ide, a keblemre hajtánád a fejedet, hát biztosan megrémülnél, és egészen bizonyos, hogy el nem aludnál hozzámérvést szeretkezés után.

- Hogy jön ez ide?

- Csak figyelmeztetni akarlak, hogy horkolok is.

- De mi a fenét akarsz ezzel?

- Helytelen, ha úgy vágyakozunk reménytelenül, hogy közben még az illúzióink is hamisak.

- El akarsz üldözni.

- Á, nem, csak be akarom fejezni a fogmosást.

De még ettől se ment el. Lekuporodott anyám fotelébe, amelyikbe azóta nem ült senki, hogy meghalt szegény. Mire visszajöttem a fürdőszobából, macskává változott. Naphosszat nézett. Annyira zavart, hogy rettenetes viccekre ragadtattam magam. Mindenféle válogatott szerelmességeket mondtam neki, döglött rigót lóbáltam az orra előtt, sőt végül a füttyimet is elővettem. De hiába, nem változott vissza, a szeme se rebbent. Csak ül és vágyakozik. Néz.

Egyszer lehajoltam

Fölvettem a földről egy nyöszörgő embert. Látván, mennyire hideg, a kabátom alá dugtam, hogy meleg helyre cipeljem. Éreztem valamit, de azt hittem, csak az álla nyom, vagy egy csontja, mit tudom.

Amikor végre melegre értünk, már alig jártam. Kivettem a kabát alól, és mindjárt látszott, hogy meghízott. Forró volt. Nyalogatódzva húzódott vissza a pörge szájába a szivornyanyelve.

Mielőtt elájultam volna, azt mondta, az ilyesmi nem árt, hiszen egészséges vagyok. Direkt jót tesz a vércsere. Nem öltem meg, mert igazat mondott.

Az alattvalók szaporodásáról

Tegnap éjjel részegen jöttem haza. Görög konyakot ittunk. Lefeküdtem és azt álmodtam, hogy egy vénasszony megátkoz a háborúban elkövetett hitványságaimért, és minden becstelenségeim közül legfőképpen azért, amit egyszer Arábiában tettem egy lánnyal, aki leköpött. A vénasszony azt mondta, legyek nő, és én persze rögtön azzá lettem, aztán azt kiabálta, hogy essek teherbe egy olyan átkozottól, amilyen én vagyok. Így is lett. Ez egy különös átok volt, mert soha azelőtt nem éreztem olyan gyönyörűséget. Hiába tudtam, hogy ami óráról-órára növekszik bennem, az az én szégyenletes megbecstelénítettségem gyümölcse, hiába tudtam, elátkozott kölyök lesz és talán engem is elpusztít, ha lesz elég ideje és szerencséje, féltettem, boldoggá tett éledésének és cseperedésének minden jele. Naphosszat feküdtem, a hasamra tettem a tenyereimet. Figyeltem velük. Átvilágították a testem összes rétegét és burkát, így láthattam a gyerekemet. Szép kis kölyök volt. Fekete, göndör, sasorrú. A szemét nem láttam, mert mindvégig csukva tartotta. A száját sem, mert sűrű tömött bajuszt és szakállt viselt. Az egész teste szőrös volt. Nem állati módon, de nem tudom megmagyarázni, hogy az a fekete, néhol vörösbe átcsillámló szőrzet miért volt emberi. Mindig kora délután leltem a gyönyörködésben nagy gyönyörűséget. Olyankor besüt a nap az ablakomon, és amikor meztelenül feküdtem a pamlagomon a fény is átvilágított: mintha mosolygott volna mindig. Aztán egyszer megjöttek a szülés fájdalmai. Lefeküdtem a padlóra. Vártam. Nem mertem a hasamra tenni a tenyereimet. Aztán mégis. Talán a fájdalomtól tévedtek oda. Azt látták nekem, hogy a fiam a szájába veszi a hüvelykujját és leharapja. Aztán a mutatót is, és a többi, szépen, sorban. A kezét, a lábait, mindent. Lassan, méltósággal, mosolyogva zabálta meg magát. Hát így esett.

Elmentünk fázni egy kicsit

De aztán kiderült, hogy az se megy, már ez se megy nekünk, mégiscsak van bennünk valami, nemhogy kiirtani, a helyét kifürkészni is képtelenek vagyunk, vagy lettünk. Az is lehet, hogy vándorol bennünk, mint egy sunyi repeszdarab.

Terpeszben

Az a lengyel nő tette velünk, akivel te illedelmesen behúzódtál egy romos kápolnába. Egyszerűen nem jut eszembe, hol volt ez. Mindegy. Kint álltam az esőben, te meg üvöltöttél odabent. Meglehettelek volna, de elbűvölt az eső. Hajnalodott és mindenféle nyírfák voltak ott. Túl voltam már azon a pillanaton, amikor végre minden mindegy, mert a hajam, az ingem, de a seggem is vizes volt. Láttam a szakállamon a csöppöket, a ruhám alá szorult párákat fölmelegítette a bőröm. Egyszerűen nem értettem, hogyan tudsz egy órán át üvölni. A nő meg kacvarált, mint egy kurgatott varjú. Tudtam, hogy nem gyönyörében, mert ismerem és utálok azt a hangot. Utálok, ha szelepeltek testek dürrögnék. Mint a halálé, olyan volt a hangja, és téged röhögött ki. Amikor abbahagyta, gatyátlanul jöttél ki, csurom vér volt mindened. Terpeszben álltál a fűben, apró kis gerincvelői reflexeidnek engedelmeskedve pisáltál, és félelmetes, mekkora pára nőtt alattad. Nekünk meg a vadállatoknak állítólag csak a szomorúság meg a pisálás marad szerelmeskedés után. Na meg a köd. Akkor értem kiabált a nő. Fogalmam sincs, miért mentem be, mert az efféle dolgoktól mindig irtóztam. Talán a vér szaga. Amint beléptem, a félhomályban megláttam, hogy Jézus mosolyog rám hideglelősen, a kezében tartja a szívét, megnyitott melléből meg a tövises homlokáról vér csorog. Rózsaszín vér volt. A nő a földön, a kabátodon feküdt. Megálltam fölötte és ahogy hanyatt fordult, láttam, hogy boszorkánycsecsei vannak. Akkorák, mint a kisujjam. Megértettem: most vagy elvégzem azt, ami neked nem nagyon sikerült, vagy sohasem lesz többé emberséges szerelmünk. Persze nem ment. Talán a baromi nagy felelősségtudatomtól vagy az undoromtól. Nem tudom, mit vinnyogott utánunk, nem tudom, te milyenné lettél, de én azóta irtózom az emberek érintésétől és sohasem szerelmeskedem olyan nőszeméllyel, akit nem akarok szeretni.

Eső függönyét

Eső függönyét egy ujjal félrehúzni, és úgy lenne nyár. Azt mondom neked, hogy kussolj, ne akarj te. Azt mondom, hanyatt feküdj, íveket képzelj föléd, és majd látod azokat akkor is, ha már hunyt szemmel, régen nem látsz, ha vakulnál, már akkor is. És hangokat is képzelj, hosszan elnyúló mély haragszót és morgást, földalólit, és a bálnák hangja is ott legyen, és a madaraké. És íve legyen mindnek. Aztán már csak szagok kellenek. Pár álmhordó illat. Hullámokban jöjjenek, lassan. Ritmusuk legyen, mint a melegnek, amit testedre ölt a fény. Kussolj, minek akkor már a nyár.

Dudorászva

Szeretem, amikor magyarázod, hogy részegen, a különféle elszabadult nedvekben és rossz szagú táplálékmaradékokban való ébredés gyalázata alázatra szoktatja az embert. Szeretem az intelligenciahányadékodat. Egyszer fényes délután az ablakban álltam. A szigeten, ahol a kocsmá fölötti szobákban laktunk. Éppen fölébredtem. Pörén figyeltem, ahogy békésen eveztek az ártéri vizeken. Egyszer csak testem figyelmeztetése nélkül okádni kezdtem, sugárban, és ahogy rémülten álltam, egyre növekvő csodálattal éreztem, hogy alant sem működnek a záróizmaim. Onnan is sugárban jött, aminek jönnie kellett. És ahogy az már természetes, a fütyikémből is útjára indult a szégyenletesen meleg folyomány. Hát én még olyat nem éreztem. Persze bedugult az orrom és könnyezett a szemem, de nem is mertem már magamra nézni. Azt hittem, végem, nincs tovább. Ti ott a vizeken lebegtek, belőlem meg itt elmenekülnek az anyagok. Éberem kell tanúja lennem testem tökéletes kiürülésének. Csak bőr maradok, miközben a nekem kedves nők meg férfiak a szemem láttára bukcolizálnak a langyos Tiszán. Sokáig álltam ott és úgy. Azt gondoltam, ezt minden valószínűség szerint a te rosszindulatú jóistened harmincadik nyaramra születési táviratnak szánta, hogy bennem is fölébredjen a testem iránti alázat. Ne zabáljak annyit, mint egy pestis, ne szeretkezzem úgy, mint a dögevők, mert ezentúl megbüntet a húsom. Meggömbült gerinccel, szomorúan dudorászva, méltóságom maradékával együtt egy lavórba takarítottam a belőlem vétetett csúnyaságokat. Ti nem értettétek, miképpen lett belőlem hirtelen szomorúszemű öreg zsidó, aki éppen most tudta meg, hogy utoljára látott arukán indiánt.

Azóta akarom mondani neked, hogy irigyeltelek, amikor éjfél körül rádtaláltam a lépcső alján, fél lábaddal a vízben, a gitárodra borulva, persze részegen. Apró kavicsokkal dobáltál egy úszkáló szarkupacot.

A dolog

A dolog úgy esett, hogy egyszer csak hullani kezdett valami. Nem mondhatom, hogy az égből, mert hol van az, de még csak nem is odafönről, mert az is lehet, hogy lentől jött. Illetve mindenhol. Valahogy valamikor megtelt valamivel a levegő, és csak egy pillanat kellett, az egész permetként vált ki, egyszerre, mindenütt. Múanyagnak mondhatnám, vagy műpenésznek. Nyálkás és sima tapintású volt, mégis göcsörtös, átlátszó is meg színjátékos is egyszerre. Talán ilyennek éreznék, ha megfogdosnánk a saját tegnapi ürülékünket harmatos reggelen.

És az volt a különös, hogy nem pusztultunk el tőle. Hanem éltünk alatta, benne, nyálkásan és színjátékosan. Undorodtunk vagy három napig. Aztán már csak gyanakodtunk. Vártunk. Mert nem tudhattuk, hol támad ez az egész, ez a valami, ez a méltatlanság. Mert ki hinné el, hogy valami, ami nincs, mert semmihez se mérhető, békességgel lesz irántunk?

A kakasommal kezdődött. Elpusztult, de nem ettől a szarpenésztől, hanem csak úgy, mert öreg volt, és nem volt szívem idejében levágni. És éppen, mert kedveltem - Bakkancs, ez volt a neve - nem vettem kutya vagy másféle házkörűli dögevő elé, hanem eltemettem.

Úgy egy hét múlva megrepedt a föld fölöttem. Azt hittem, beszáradt, hát megdöngöltem a talpammal. De másnap reggel, hatkor, amikor, mint rendesen, a kedvenc bodzafámhoz pisálni mentem, rémülten láttam, ahogy lassan megnyílik a föld. Bakkancs cafatos teste kibújt a nyiladékból, és ahogy szabadult a föld terhétől, egyre nagyobbra és nagyobbra nőtt. Aztán fölemelkedett. Szállt, szárnyaszegetten, nem az égbe, mert hol van az, csak fölfelé.

Megértettem, így járunk majd az egerekkel, pockokkal, és persze az emberekkel is, de tán még a halak is mennybemenetelükkel tesznek majd tanúságot arról, hogy nincs, nem volt, de nem is lehet kegyelem. Amíg végül sötétté leszen az egeknek boltozata, itt meg már csak mi maradunk, meg a csönd, meg a bennünk pizsmogó sunyi gázmaradékok.

Kismesterek

Már hajnalban viszkedett a szárnyam helye. Délben, amikor a sárkányokról beszélgettünk, a föltámadó rettegéstől ki kellett mennem a fürdőszobába.

Amikor visszajöttem, azt mondtátok, már megint mohó volt a képzeletem, és ennek nem lesz jó vége, mert az ilyenek, amilyen én vagyok az akaratuk erőtlenségétől szenvednek, és ahelyett, hogy különféle típusú légjáró szerkezetek építésén törnék a fejüket, csak álmodoznak, de végül olyanokká lesznek, mint a fák.

Rám ügyet se vetve tovább diskuráltatok a szél irányáról, a nekifutás kedvező mértékéről, a leszállás veszedelmeiről. Amikor a hason lebegve röpködés előnyeiről és hátrányairól lamentáltatok, megértettem: ti sohasem érthetitek meg a dolog lényegét, mint ahogy azok a kismesterek se tudtak semmit, akik szárnyakat is meg kezeket is főtöttek az Isten angyalainak. Sajnos ti úrrá akartok lenni a természet erőin, én pedig csak abból vétettem, és a körülmények szerencsés találkozása új erővé tett. Attól a pillanattól, amikor a viszketésből állandó fájdalom lesz, a növekedés gyötrelme, sorvadni kezd a karom.

Nem lesz miért szelekről, emelkedő meleg légörvényekről meg effélékről beszélni. A röplésről pedig nem kell többé szót ejteni, mert én nem pilóta, hanem röpködő kedvű lény akarok lenni. Először a dolgok történetében a vágy lendíti majd mozgásba az evolúciót.

Tizenöt kilót fogytam egy hónap alatt. Egyre vékonyabbak és hosszabbak a csontjaim. Amíg ti alumíniumdarabokkal meg csiricsáré műanyagrongyokkal vacakoltok, én bebábozodom képzeletem és vágyakozásom hálójába. Aztán úgy lendülök mellétek a kacatoktól hemzsegő levegőbe, hogy amidőn megláttok, a sóvár irigységben minden örömtők rettegő vágyakozássá zsugorodik. Valamikor, évek múlva, dél körül, egy fürdőszobában ti is fölismerhetitek viszketegségetek végének kezdetét.

Vesszőfutás

Feküdt az ágyán és mosolygott. De mint a bodzaméz. Nem vett észre. Rád gondolt. Aztán meg is kérdeztem. Hazudott valamit. Megpróbáltam szeretkezni vele. Olyan volt, mint egy gép. Egy langyos masina puha fémből. Hiába védekeztem, hogy megszégyenítsem. Úgy lóbálta, úgy fésülte fényesre a testem idegszárait, hogy végül remegni kezdtem. Nem az erejétől félek, hanem az utolsó erejétől. Mert az a fajta, amelyikben mindig marad annyi, amennyivel pusztítani érdemes.

Aztán amikor átlendített, olyan volt az egész, mintha mögöttem rohanna. Menekülnék, magam előtt tolnám a saját árnyékomat, és az a rettenetes erőtől mindent, amit végignyal, minden követ, fadarabot, almacsutkát és pocsolyát szintelenre gyalulna. Amikor vége volt, csukott szemmel feküdtem, magam mögé néztem, és az utcán, amelyiken ezt a vesszőfutást elképzeltem, tényleg láttam egy szintelen csíkot. Kislánykorom kedves utcája volt. Így is meg lehet valakit erőszakolni.

Ha legalább izzadt volna! Feküdt, cigarettázott és mosolygott. Rád gondolt. Nem az a bajom, hogy gyűlölöm, hanem az, hogy minden valószínűség szerint már csak ezt szereti belőlem.

Futárszolgának lenni, az a jó

Visszafelé ingyen van az út. Sietni se kell, minek, megáll, ha akar. Filmet csinál, azt is képzelheti. Bokorba gubbaszt, de nem csak azért, mert ott jó üritkezni, hanem bokorból nézegetni, az aztán a jó. Csak úgy, út mentén, vagy odébb, valami erdő aljában. Innen birkák, onnan tocsogós rét. Jöhetne valami madár. Békát szedni, kilgyót, úgy állni, mondjuk magasztos gólyaságában, minőha maga lenne a békesség, a békesség maga. Pedig hát sunyi gyilkos. De jól van így, nem bűnös, nem ítéljük, az is lehet, hogy fiókáknak viszi, csak tudjuk róla.

Csak valami nő jönne egyszer. Lány. Cigány. Hogy a tocsétában tisztulni akarna. Pőren, barnán és szemérmetlenül. A szömérmét mosná persze, na meg hát a melleit. Aztán zsombékon szárítkozna. Hanyatt, szétvetve, legalább a Napnak.

De nő az sose jön. Akkor meg legalább szarvasok, ha azok jönnének. Bogás mocsári, az a nagyjégágú fajta. Kettő persze, üzekedni. Hosszan. Bőgve. Szelíden mégis, mint a vérmarjú farkasok.

A futárszolgának meg csak arra kell figyelni, ártatlan leskelődésében eszébe legyen: ha most ott halna meg, szarába tottyanva, hát senkise találna rá, és talán soha.

De ez lehetetlen. Eszébe jut. Mindig, minden bokorban, minden ártatlan és ártó leskelődésében, és átfut a gerincén az a borzó áram. Fölpattan szinte, sebtiben tisztálkodik, és mindegy már, hogy ingyen a visszaút, ingyen az idő, szalad, robog a strázsahelyre, haptákban kéri az új szolgaságot. Hát ettől bűdösek a futárszolgák.

A szárnyas kurva

Az ember megszagolta a gyerekét. Az nem mozdult, még csak egy mosolyka se rezdült az arcán, de az ember azt gondolta, hogy él. Mindig azt gondolta, ha alvó kölyköt szagolt, és azért is szagolta, hogy ezt gondolja. A gyerekeknek különben csibeszaga volt, pedig nem ázott meg. Alighanem a párától.

Az ember kiegyenesedett, körülnézett, megfeszített izmokkal várt egypár megszámlálható pillanattig, fölrántotta a vállait és belerohant az esőbe. Egy darabig futott, de aztán lassított, szinte sétált. Azt gondolta, hogy kár is összehúznia magát, ugyanúgy megázik, és futni is kár, mert ha gyorsan megy, hát több vízszugárnak ütközik. Tehát mindegy, és különben is minden mindegy, csak a gyerek ne ázzon. Meg ugye, így is nehéz, pláne milyen lenne vizes rongyokban.

Nehéz volt, nyolc éves. Persze: mihez képest nehéz? Tizenkét hét alatt egy testeske pufókból szinte csontváz lett. Nem is annyira az éhezéstől, mint inkább a félelemtől. A kölyök nem akart hozzányúlni a frissen nyúzott, nyársonsült állatokhoz. Az apja nem kényszerítette nyershús evésére, pláne dögre, de a sültet, apróra vágva beletömte. Kuttyát, macskát, varjút, bármit. A kölyök néha még álmában is öklendezett. De az apja azt gondolta, hogy nincs kegyelem. Hiszen ha megkegyelmezne, az lenne a halálos ítélet.

A gyerek teste viszont annyira undorodott, hogy szinte emésztetlenül hajtotta át magán a húsvagdálékot. Evés, tömés után fél órával, vagy éppencsak egy kicsivel később, a rongyok és a nejlontakaró alól bűz szivárgott.

De ez a tavaszi eső meghozza a zöldet, azt gondolta az ember, és ami zöld, az végül is ehető. A fű is. De a legjobb az lenne, ha csalán kelne már. Az még egészséges is.

Az ember biztonságban érezte magát a mezőn. Mintha az eső takarná, mintha vízbúra alatt menne. A zuhogás csöndje nem volt fenyegető. Az átázott kabátja, az átázott pulóver, a nedves ing, a három párás trikó alatt meleg kelt. A mozgástól. És a három rongyos nadrágban is meleg volt. Kifejezetten. Mindegyik máshol volt rongyos, ettől volt körkörös a védelem.

A kölykön alig volt ruha. Ami maradt az is nyári volt, vászonnadrág, hosszúujjú trikó. Rongyok nélkül meghalt volna. De még így is, a túlélés az apja melegén múlt. Ha az ember kimúlt volna egy éjszakán - ezt el is képzelte sokszor, mielőtt elaludt volna - a gyerek biztos, hogy el nem mozdul mellőle. Ott hül ki, mint kis halom trágya az út szélén, télen. Ezt így gondolta az ember.

Volt egyszer egy király, annak egy fia, annak egy szeretője. Szép nő volt, fiút szült a hercegnek. De nem tudott arról senki, nyolc éven át. Hanem akkor a király megparancsolta fiának, hogy házasodjon meg, mert közeleg az ő királyságának ideje. A fiú persze megtagadta és elmondott mindent az apjának. A király kegyetlen ember volt: azt mondta, megöleti a fattyút is, az anyját is. Az asszony egy kolostor felé menekült, amikor lelőtték a katonák. A gyereket nem volt szívük megölni, bevitték a kolostorba. A herceg onnan menekítette ki, mert tudta, a király megmérgeztetné a kölyköt.

Valami gunyhó kéne, azt gondolta a férfi. Valami rét mellett az erdőben, hogy ne legyenek messze az éledő gyökerek. Fájt a lába, a háta. A fagy már kimászott a zsigereiből, de a fájdalom még nem. És a kosz is fájt már a körmei alatt meg a bőrében. Megállni, csak egy

napra. Megfürödni, Istenem. Tízezer kopó kereste. Vérdíj volt a gyerek fejére. De úgy ám, olyan kegyetlenül, hogy nem eshetett bántódása az apjának. És úgy, hogy fölkoncoltassék, és haláluk halálát szenvedje az, aki segíti, pláne bújtatja őket. A katonák, akik nem ölték meg a fattyút, fölnégyeltettek.

Az Isten ne legyen jobb az embernél. Embernek kegyelmet ne adjon. Mert kegyetlenséggel verte.

Mosolygott. De úgy, hogy tudta. Nem csak úgy, bele a világba, bambán, fáradtságtól, megtöretve, miként valami hülye. Napok óta tudta magáról, hogy mosolyogva tör... na nem, csak megy előre. Tankhoz semmiképpen nem lehetett hasonlítani, harci ménhez se. Ha mégis valami állathoz, hát olyan girhes farkas formája lehetett. Télvégi, vedlő. Kanfarkas, de nem rühtől cafatos.

És szürke is volt. Csak hát mocsokszürke, ami azért mégiscsak más, mint a mocsadékszürke. Attól mosolygott, mert megint eszébe jutott: mitől van az, hogy tavaszi meg nyári esőben, pláne meleg záporban, pláne, ha a nap is süt az esőfüggöny alól, hát föláll, a hímes tagja.

Pedig nem is gondolt nőre. Amióta az asszonya meghalt nem gondolt asszonyra. De nem is látott közelről. És most milyen csoda a tavasz, mint valami hírnök, előretódul benne a vér. És nem volt nehéz, miként máskor, régen, és nem érzett semmi olyat sem, hogy által kellene szakítani valami fenenagy feneséget, hanem könnyű volt, meleg, és mikéntha szürkése alatt mosolyogna. Hát amikor ez eszébe jutott, akkor hangosan röhögni kezdett.

Úgy ment a mezőn, mint egy gép. Egy jó gép. Aztán egyszercsak megállt. A csöndes eső, mintha leérvén szétporladt, köddéporladt volna. Ettől aztán olyan lett, mintha a mező elsüppedne, és amibe bele, az meg himbálódzott, mint egy hosszú és széles párna, valami igen pihe anyagból, ami nincs is. Akkor meg az jutott az eszébe, hogy miért vannak olyan dolgok, amik nincsenek.

Megy az ember, köd alatta. Ezt gondolta. Megy az ember, köd alatta, áll a pöcse, mint a batka. Ezt gondolta. Meg azt, hogy mi is lehet az a batka. Valami pénz. Meg azt, hogy már nem is áll.

Végül is, Isten bocsássa meg, ha az Istentől való megveretésen túlleszek, hát valami némbér mégiscsak kellene.

Aztán meg az jutott eszébe, miért szerette meg úgy harmincöt éves kora után annyira a nagyseggű, szélespofacsontú asszonyokat. Mert kétségtelen: egyszercsak ezekhez vonzódott. De mint valami állat. Megőrült, ha olyat látott.

Már régen nem szerette a rejtőzködő asszonyát. Csak a kölyköt. Nem is gondolt rá a halála óta. Illetve: gondolt, csak bármennyire mélyen lehunyta a szemét, képtelen volt maga előtt látni. Azt gondolta: megszűnt, de azonnal az úr is utána.

És kívánta is a halálát. Már régen. Előbb-utóbb, minden nőnek a halálát kívánta. Mintha az asszonymérség valami gyümölcsféle lenne. Ha már termett, hulljon, töppedjen és tűnjön. Ami marad, az valami, szín, legyen melegbarna. És illat, mint az aszúé. Jó penészes, édes és meleg.

Hirtelen egy erdő szélén találta magát. A ködben nem vette észre, majdnem beleakadt a kökénysövénybe. Boróka is volt benne és vadrózsa, de mindegy. Vagy ötven métert botorkált a ködben, mire talált egy átjárót, vadcsapás volt nyilván. Aztán pár lépés után már tisztult az erdő. Fiatalnak mondható tölgyes volt. Nem lepte köd.

Valami tisztás kéne, azt gondolta. Gunyhó, pláne. Istenem: széna! Ahogy ezt gondolta, át is futott a lelkén valami borzongás. De rossz lelke volt már, beteges, ezért ahogy egy pillanatra becsukta a szemét, látott valamit belül és mégis maga előtt. Valami tárgyakat. Régifajta méhkasokhoz voltak hasonlatosak. És nem tudta micsodák. Megint lehunyta a szemét. Látta, hogy aransyárgák, fonottak, akkorák, mint egy véka, csak magasabbak. Ritkásan fonottak...

Megbotlott és elesett. Szerencsére nem a gyerekre, de azért fölébredt. Nyöszörgött. Arra gondolt, talán föl se kéne kelni. Elfekszem vagy tíz percet, nem árt, ezt gondolta. És tényleg elfeküdt. De nem húzta magára az avart, miként akkor szokta, ha aludni tér. A gyerek nyöszörgött, már tudta, hogy nem alszik vissza. Sírnifog. Már nem az éhségtől, hanem csak úgy, a rettenetes páros magányuktól, ami még a férfit is kilátástalan és hideg félelemmel töltötte el, és csak azért nem üvöltött, ha belé költözött, mert ő tudta, az ilyen dolgok egyszer mégiscsak végetérnek így vagy amúgy. Az esélytelenség is esély. És végül is már hetek óta képes életben maradni. Ámbár gyanakodott: soha senkit nem lát, de mintha követnék, mintha segítenék. Ha eléggé nyilvánvaló az útjának iránya, akkor mindig talál ételt, gunyhót, még szénát is alomnak. Valami állatot, ami nem él, de nem is dög. Vágott állatot. Mintha várnák. De úgy, hogy senkinek se kelljen vállalni a találkozás veszedelmét. Az sem lehet, hogy egy fölötté népes hadsereg ennyi időn át ne találjon rá, hogy soha nem kellett valóban üldöző katonák elöl menekülni, pláne összecsapni. Habár miféle összecsapás lenne az? És hogyan létezik, hogy még véletlenül se bukkan senkire. Se csapáson, se tisztáson. És mintha nem is lennének falvak, még egyetlen-egy közelébe se jutott. Csak megy, jár, de tényleg mint valami télvégi árnyék. Vagy talán körbe-körbe jár. Az is lehet, mit lehet tudni egy ködben, egy hetek óta tartó alkonyatban, az éjszakákban. A sötétben tényleg nem veheti észre.

- Papa!

- Mondd, kisfiam. - Különös volt, hogy nem sírt a gyerek.

- Azt álmodtam, hogy mesélsz.

- Mint régen?

- Mint régen.

- És mit meséltem?

- A nagyapádat. Azt, hogyan menekültetek el a dörömbölyök királya elöl.

- Szerettem neked mesélni a nagyapámról.

- Nem mondanád el most nekem... Nem is azt, hanem inkább azt, amikor a nagyapád a háborúban volt?

- Most?

- Hát most.

A férfi arra gondolt, jó lenne, ha most nem másképp mondaná el, mint két... három éve? Talán már három, hogy utoljára elmondta. Szeretett mesélni, de csak azt, amit maga talált ki. Ha most másképp mondja, csalódik a gyerek, a mese melege veszik oda. Talán inkább menni kéne. Megértené.

- Hogy hívták a nagyapádat? - kérdezte a gyerek.

- Béla.

- Hogyhogy Béla?

- Hát, Béla.

- Hányadik?
- Mi hányadik?
- Hányadik Béla király volt?
- Nem volt király. Hanem az anyám apja.
- Ez mese?
- Az. De van benne igazság.
- Mi?
- Tényleg Bélának hívták az anyám apját.

A gyerek gondolkozott egy kicsit. Kicsit sokat, úgy egy percet.

- Papa! Most mi egy mesében vagyunk?

A férfi ezen egy kicsit meglepődött.

- Hát, azt hiszem. De ez nem gyerekeknek való.
- És mi lesz a vége?
- Honnan tudnám? De nem jó mese az, amelyiknek jó a vége.
- Hát ebben tévedsz.
- Menni kéne, kisfiam!
- Mondd el a háborúsát!

A férfi látta, hogy nincs más választása.

Arról beszélt, hogy a nagyapja elment csatázni Napóleon ellen. Hatalmas ember volt, akkorát tudott kiáltani, hogy tényleg meghallották a szomszéd faluban. Mindig újévkor kiáltott. Akkor sokan, direkt azért, hogy meghallják-e átmentek a szomszéd faluba. Pontban délben elordította magát. Mindig hallották. Tíz kilométerről. Na jó, nyolcra. Nem volt mit csodálkozni ezen: két méter és két centi volt. Fért belé levegő. Így is hívták, hogy a Hordó Béla. Bírónak is megtették.

Elment a csatába. Ült a ló tetején. Vonult sereggel a sereg ellen. Egyszer csak ágyúzni kezdtek. A Hordó Béla megijedt, összerándult. A következő lövésnél megint. De nagyon összerándult. Úgy, hogy mindig kicsikébb lett. És a századik ágyúdöbnél már egy egészen picike kis ember ült a ló tetején.

Amikor abbahagyta a fiú persze azt mondta, hogy még!

- Mostmár tényleg menjünk.
- Hova?
- Hát azt látod, nem tudom.

Föltápázkodtak. Lassan.

- Tudnál a lábadon jönni?
- Egy kicsit.
- Még ma tavasz lesz.
- Honnan tudod?

- Vak madarak kalickáiról álmodtam. Az előbb. Csak egy pillanatra.

- Hol vannak olyanok?

- Egy Bohumil nevű író könyvében.

A fiú erre nem kérdezett semmit.

Valakit látni. Legalább messziről. Nem is beszélni vele, nem is kiáltani, jelezni se, kézzel, csak legalább azt tudni, hogy tényleg mások is vannak.

És akkor meglátta. De vagy száz méterre átsuhant a fák között. Olyan gyorsan, hogy éppen csak villanás volt. Barna, és olyan gyors, hogy húzta maga után a saját fényét. De abban, hogy emberalakot látott egészen bizonyos volt. Nem szólt a fiának. Arra gondolt, el kéne bújni. Gyorsan. Meg is állt egy pillanatra, de aztán azt gondolta, minek. Minek?

Szabadjon csapdába sétálni, az is jobb.

Akkor megint. De egyszerre kettő. De ember olyan gyorsan nem mozog. És hangot is hallott. Dobogást.

Ha viszont tényleg ilyen gyorsak, akkor kár is lenne.

Ment hát tovább.

- Miért nem mesélsz? - kérdezte a kölyök.

- Láttam valamit.

- Embert.

- Kettőt vagy hármat. De olyan gyorsat, mint a lovak.

- Szólj, ha megint.

- Nagyon gyorsak. Csak egy pillanatra látni.

- Álljunk meg, hátha idejönnek.

Azt gondolta, a gyerekeknek igaza van. Leültek, úgy, hogy a fiú az ölébe kucorodott.

A felhők hirtelen szétszaladtak a napfény lecsapott a ködre. Az meg tényleg úgy, mintha minden sarkán és minden szélén fognák, fölemelkedett.

Nagyon figyeltek. De madarat se láttak. Aztán jött egy légyféle. Függlőlégy.

Ez jó, nagyon jó, azt gondolta a férfi. Úgy öt perc múlva a gyerek kicsit pilledt. Lehunyta a szemét. Az apja azt gondolta, el fog aludni.

De a kölyök egyszer csak énekelni kezdett. De nem verset, hanem csak Í, a meg É hangokat. Hosszan elnyújtva, vékonyan, de rekedten is. Néha olyan volt, mint egy sírás, aztán ellágyult, szinte a füre lapultak a hangok, aztán megint emelkedtek. Fáradtan.

Sohase hallotta még a gyereket énekelni. Hirtelen arra gondolt, hogy biztosan meg fog halni. Rettenetes hideg fűjt át a belsején, de tényleg úgy érezte, mintha szél lenne, áttörne rajta, össze se rándulhatna a teste, mert már belülről megfagyott. A kölyökhöz hajolt. Megszagolta, hosszan. Aztán megcsókolta az arcát. Forró volt a láztól.

- Szépen énekelsz.

- Ha madár lennék - mondta erre halkán a fiú.

A férfi nem értette, de értette, hogy nincs is mit megérteni. Ha ezen túl lesz a gyerek, akkor már mindent túlél. Csak érdemes-e. Csak nehogy most itt, a karjaiban hülyüljön meg. Bár jobb egy kicsit bolond gyerek, mint egy halott. Ezt gondolta.

- Ha asszony lennék - mondta a férfi.

- Akkor szárnyas kurva lennél - nevetett a kölyök. - És elvinnél innen.

Ezen aztán a férfi is nevetett. És egyszerre hallgattak el, hirtelen.

Tökéletes volt a csönd.

- Tudod mit mondok neked? - kérdezte a fiú.

- Nem tudom, mit mondasz nekem.

- Azt mondom, hogy azért van ilyen csönd, mert minden azt várja, hogy a szárnyas kurva eljön értünk.

- De előbb kirobban a tavasz.

- Mikor?

- Most. Figyelj.

És mint a robbanás, tényleg olyan volt. Egy szusszanást lehetett hallani, olyat, mint egy reccsenés, mint amikor nagyon nagyon puha, nedves vászon szakad. De nem ketté, hanem szerteszét. És mielőtt minden zöld lett volna, zöld illat emelkedett föl, és azon nyomban kibomlott minden.

- És mostmár jöhet - mondta a gyerek.

- Ki?

- A kurva.

A férfi lassan megértette, miről van szó.

- Honnan hallottál felőle?

- Mamától.

- Láttá?

- A barátnője volt. Én is láttam. Cigány. Nagyon szép. Mindig éjszaka jött. Beszállt a torony-erkély ajtaján. Vagyis...nem fért be. Mert akkora szárnya van, mint egy vitorla. Megkapaszkodott az erkély peremén, aztán átnyomta magát az ajtón. Nehezen fért. Mindig lehullott egypár tolla. Olyan színejátszók voltak. Mindet eltettem. És jó szaguk volt.

- Szép volt?

- Nagyon szép. És nagyon nagy nő. De nagyon szép.

- Fekete?

- Fekete. Mindene. Csak a szárnya olyan színejátszó. Mindig éjszaka jött.

- Amikor aludtál.

- Igen, megébredtettem. Fölémhajolt és megébredtem.

- És a teste tollas volt?

- Dehogyan! Pihés. Csak a melle nem.

A férfi mosolygott magában. De ez annyira halvány volt, annyira távol a nevetéstől, annyira nem vidámságot, csak valami jó érzést mutatott, hogy nem is mosoly volt, csak éppen valami hosszúra nyúlt rezdülés.

Lehunyta a szemét és zajt hallott, suhogásfélét, olyat, mint amikor vastag avar söpörnek, ámbár az is lehet, hogy sokan mennek vastag, száraz avarban. De nem nyitott szemet, pedig érezte, hogy valami a Nap meg közé áll, és az nem felhő, hanem lény.

Aztán látta magát meg a kölykét, meg a szárnyas kurvát. A gyerek a hátán kapaszkodott, ő meg a hatalmas nő hasára fonódott. De valahogy úgy, hogy nem volt erő a kapaszkodásban, mintha összenőttek volna, a kezei éppen csak fogták a szárnyak tövét, a lábak meg valahogy a lábak közé csúsztak, nem szorultak, és az arca a kurva mellei között száraz, édes illatba lapultak, ami azért némiképp emlékeztetett a csibeszagra is. És azt érezte, hogy ki tudja mikor lemeztelenedett a teste, és már amikor nekifutnak a repülésnek, lassacskán egymásba mélyed, szerelmeskedni kezd a testük, és fölemelkedvén, amikor minden megfeszül már úgy ölelkeznek egymásba, ahogy az állatok szoktak. Meg lehet őket ölni, de csak élve válnának szét, valamikor, nagyon sokára. Arra gondolt, hogy olyanok most, mint a rovarok, a méhek, elérte a királynőt, és talán tényleg jobb, ha meghal a végén.

A dörrenés olyan rettenetes erejű volt, hogy meg is bénult egy pillanatra. Kinyitotta a szemét, látta, hogy egy kicsi lyuk van a gyerek homlokán. A katonák elálltak előle, hátraarcot csináltak, már surrogott a csizmájuk alatt az avar. Megint az arcába vert a napfény.

Dél

Darahó didereg szájban. Nem fog elolvadni, csak ha fölémhajolnál. Már akkor is csak esetleg. Ha nem érsz hozzám. Mert a jegec belülről lep mindent, amit érint.

Végigcincogtam a nyarat, és árnyékban pihengéltem. És délre se megyünk, már megint. A láb merev, a kéz merev, a hasba mintha kő nőtt volna. Túl sok a hideg só az erekben. A száj nem ivott és nem evett egész nyáron, csak árnyékot. Hát így nem megy. Így csak átfagyni lehet a telet, ezt is, meg a hátralévő harmincat. Soha nem megyünk délre. Hazudtunk.

A kertész fiam

A kertész fiam a beszáradt nőket szereti, mostmár biztos. Az is, amit tegnap hozott, hát inkább tárgy volt, mint ember. Mintha nyüszögött volna minden izma, mintha koppant volna, bármihez ért, de a szavai is színesincs hangokból voltak. Nem undor támadt bennem, nem szájalom, hanem szomjas lettem, de nem vízre, csurgó anyagra, hanem párát szívtam volna, langyosat.

Jazerában láttam egy embert

Azzal szórakozott, hogy úgy délután négy körül kiült a betonos sétányra, a Kikötő közelébe, oda, ahol a legtöbb hülye turista mászkál örökösen, mert azt hiszik, a korzózástól egy kicsit ők is afféle délszakiakká lehetnek. Lelkikben.

Azzal szórakozott, hogy letett maga elé egy ezres bankót és várt. Mindig akadt valaki, öt percen belül, aki hipp-hopp lehajolt és a pénz után nyúlt. Ő meg placcs: rálépett a pénzre. A turista meg úgy maradt, lesen. Meghajolva, mint egy lumbágós. Nézte az egykedvűen üldögélő férfi borostás arcát. De a szemét nem, mert az valahova maga elé nézett, sehova, persze.

Azzal szórakozott, hogy megvárta, amíg a turista föláll, nem válaszolt, bármilyen sértést mondtak neki, csak nézett sehova, mereven, amikor odébbállt, plutty, levette a lábát az ezresről. Várt, megint egy kicsit. Tette ezt napestig. Az amúgy unatkozó turisták meg már sportot véltek a dologban. Fogadtak magukra meg azokra, akik hajlandók voltak hülyévé lenni amúgy tréfaképpen. Németek voltak, többnyire.

Figyeltem: volt úgy hogy száz boldogtalant is meghajlítgatott.

Azt gondoltam, le kell győznöm, mert ha valaki meg nem teszi, hát ez a szerencsétlen úgy marad. És jobb neki, ha még most, fiatalon teszi csúffá valaki. Hiszen ha később, ha mondjuk már öregedve, egyszercsak gyorsabb lesz nála valaki, hát azt magamnak se kívánnám.

Bekentem mézgával a papucsom talpát.

Nem volt esélye ellenem. Észre se vette, hogy eltűnt előle a bankó. Csak úgy egy perc múlva, amikor már a hullámvérten ültem és a ragacsos pénzt próbáltam a talpról levakarni.

Fölkelt és elment. De másnap olyan lett a betonos sétány, mintha szél átfújta, víz átmosta volna. Nekem üres.

Általa

A csönd olyan volt, mintha a túloldalán valami isten matatna. Mertünk volna püsszeni, de úgy ültünk mégis, mintha félnénk, mintha bármi moccanat elriasztaná, nem mintha bosszútól tartanánk. Hanem csak azért, mert minek zavarnánk valami istent, vagy affélét, ha nem a dolgunk, nem hajlamunk, hasznunkra sincs, és ha mi olyasmik lennénk, hát elváránk, hogy a csönd túloldalán ne püsszenjenek a kicsi kis bátorkák.

A derűsebbik felem, amelyik testem nyomorék részeit lakja, hangtalanul, de tényleg olyan hangtalanul, mint egy szurokkal itatott torkú néma, hangtalanul röhögött ezen az ártatlan provokáción, amely nyilvánvalóan önmagáért, sőt önmagábaló, értelmetlen, és minek. De a másik, a komor, a dögevő felem, amelyik mindenre éhes, mindenben hasznot lát és csikar is érte, az figyelt.

Mert, ha egyszer, egyetlen egyszer, matatáson kapnánk egy istenfélét, jóviseletünk jutalmaképpen csak kapnánk valamit. Ha nem is mondhatnánk jutalomnak, nem is lenne tárgyiasult, mutogatható, megkülönböztető, ha nem is lennénk királyok, pláne királyabbak általa, hanem csak, mondjuk semmi több, mint egy pötty a tekintetünkben. Semmiség: csak évente egyszer csillanna meg. Szinte véletlenül. Este. Mintha egy aprócska kristályrovar tűhegynyi ívfénybe tévedt volna, éppen ott és akkor.

Romló húsok száradnak bőrökben

Csak a lovak ne lennének halhatatlanok. Eső ne verne oldalvást, széltől hajolva. Fény ne járna oda-vissza.

Oroszországban talákoztam egy emberrel, aki azt állította magáról, hogy háromezer éves. Száraz volt és bűdös. Hangja már alig volt. Elhittem neki.

Bár azt mondtam, mondhatna többet is. Idő nincs. Nincs sincs. Az Isten utolsó erejével lyukat rágott a világon és átbújt. A rend szálai utána türekednek. Egyszer elfogynak, mint a kövek. Homok marad, dűneféle rend. Kellenek háromezer éves tanúk is.

Pakson élt egy ember, aki egy hálót küldött nekem. Benne volt egy egészen picikére aszott ember. Holtan persze. A hálónak nem volt nyitja.

A csomag kísérőcédulkáján az állt, hogy ne nagyon elmélkedjek az örökkévalóságról, mert így járok. Amikor megkerestem, csak azt mondta: romló húsok száradnak bőrökben. Aztán ültünk a házának teraszán, néztük a Dunát.

Egyszer a parton vagy tíz ló vágatott el előttünk. Inni jöttek. Aztán eső jött, a fényben láttuk, hogy a szél oldalvást hajlítja a szárait. A fény le-le csapott ránk. De mintha mindig ugyanaz a fény.

A les

A dögevők sohasem ölnek szemtől-szembe. Amúgy is ritkán ölnek. Van is valami közmondásuk arra, hogy élni jobb, és ha életet oltasz, hát lehetetlen, hogy valamit a magadéból ki ne szakítanál. Talán ha egykét olyan dögevővel találkoztam, aki száznál több embert megölt.

Vadászni is ritkán járnak, csak végszükség idején. Ha lesben vagy velük, megőrülsz a türelmetlenségtől. Tíz, húsz, de akár ötven állatot is hagynak elmenni, de csak úgy legelgetni is. Az állat áll, belebámul a fegyver nézőkéjébe, a dögevő meg csak lesi, mozdulatlanul. Izgalmáról csak a testéről föllebbenő bűzfelhők tanúskodnak. Aztán, amikor a bamba állat ezt megérzi, szépen, lassan, visszapillantgatva odébbjár. Nem félelemből, mert nincs lény, aki félne ezektől, csak óvatos. Vagy utálja a szagot.

Ha emberhúsra várnak, láthatatlanabbá lesznek, mint a homoki leső. A legképtelenebb színeváltozásokra ragadtatják magukat, csak hogy minél körültekintőbben vesszenek a csöndbe, a föld rögei közé, az avarszagban szüppögő csalit homálygásába. De a legügyesebbek akkor, amikor elhullott lénynek mutatják magukat. A dögálcázás mesterei. És testük nem csak nagyobbacska madártetemmé, bomló farkastestté vagy éppenséggel megcsonkított lómaradékká lészen, ha úgy akarják, halott fává formálódnak. De olyan tökéletesen, hogy még magukra taplót növeszteni sem restek. Pedig nem félnek az emberektől. Erősebbek és okosabbak is minden népnél. Már uralmuk alá hajthatták volna az egeket és a földeket. Ravaszságukról azt mondják, kegyelem. Csak hátulról ölnek. Hirtelen és hangtalan, ahogy a semmibe tévedt villám omlik el.

Azt mondják: megkínozni, az a bűn. Félelemben tartani, egy percig is.

Az izomláz

A fogaim úgy lógnak a számban, mintha a koponyám kupolájában lennének hosszú szálakra függesztve. Amikor beszélek, bőfögök vagy sikoltok, a kiáramló levegő meglendíti őket. Egymás mellett indulnak, aztán vissza, aztán megint oda és megint vissza, amíg kettő össze nem csapódik. Aztán a többi is, és a koccanások összekuszálják az egész lengő sort.

Ilyenkor a fájdalmat fönt, a koponyám sötét és hideg kupolájában érzem. Ott, ahol hosszú, vékony szálakon függnék. Aligha lehetnek ezek pókfonálnyinál vastagabbak. Persze félek: nehogy elszakadjanak, nehogy hiányos legyen az én gyönyörű fogsorom. Ezért suttogok mostanában.

Jobb lenne, ha a sikolyomra vadászók békén hagynának. Harapni ilyen különös fogakkal úgyszem tudok. Így hát bárkinek bármikor engedelmeskedem. A félelem már réges régen szétömlött és megmerevedett az összes sejtjeimben.

Izomlázhoz hasonlatos ez az állapot, csak éppen kiűzhetetlen. Sem borogatás, sem kímélő torna, sem pihentetés nem segít. Most már így maradok.

Ülök a székemben, nem kényelmetlenül: majdnem egész nap a már mésszel is kifehéríthetetlen fal felé fordulva. Egy tükörbe nézek. Százéves lehet, több is. Még nem vakult meg egészen, csak elhályogosult: arcom minden grimaszát homályos és titokzatos árnyjátékká szelídíti. Így aztán akár azt is hihetném, hogy szép vagyok. Nem mintha érdekelne.

Néha összeszedem minden erőmet, és keresek egy tárgyat. Egy perzsa tálat, egy kancsót, cserép hamutartót vagy akármit. Visszaülök a székemre és az utolsó cirádáig, az utolsó hajszálrepedésig végignézem és fogdosom őket. Boldog az, aki hajszálrepedéseket alkot. Ilyesmiket gondolok.

A patacipó

Reggel tízkor a cselédem azzal ébresztett, hogy keljél má, mer kurva egy búz van, az egész falu rosszú van. Mondtam, hogy oké, de előbb mutassa meg a seggét közelebből. Éppen ott tartottunk, hogy nekem nem seggem van, amikor megéreztem. Beszivárgott. Káprázatos búz volt. De még csak nem is hasonlítható semmihez. Mert egy nyolcnapos tömegsír szagára azt mondhatom, édeskés. Ebben is volt, de úgy, hogy a tömény pudvabúz mezei poloska szagával keveredett irgalmatlan töménységben: az ember szájában méregharmat íz gyűlt. De annyira, hogy átfutott rajtam, ez már nem is íz, hanem maga a harmat.

Nyilván szürkén vagy zölden, bénaforma mereven feküdtem, látható belső küzdelmemet lehunytt szemmel palástolva, mert Nyisonka megint rámkialtott, miszerint: ne legyél itten nekem rosszú, mer kinn várnak a parasztok meg a rendő.

- Ja, az más. - Kipattantam az ágyból, hármat guggantottam, hogy enyhe merevedésem alább lendüljön, és amint voltam, dögös, szakadt hálóingemben kivonultam a tornácra. Azonnal átfutott rajtam, hogy föltehetően a haza legprófétikusabb küllemű előljárója vagyok. De rendkívüli állapotban minden eszközzel föl kell hívni a választók figyelmét a karizmára. Sokkolni kell a népet, mégpedig esztétikai alapon.

- Jó reggelt, választóim! - Kiáltottam föllendített karokkal.

- Bűdös van. - szögezte le Tóth törzsőrmester, a körzeti megbízott.

- Vitathatatlan, biztos úr.

- De honnan gyöhet? - kérdezte, az egybegyűlt huszonöt ember csóvás bólogatása közepette.

- Van elképzelésünk a forrás irányáról?

- Hát, semmi - mondta a rendőr. - Éppen ez az. Egyszer csak itt vót. - A parasztok megint ingatták, csóválták és bólíngatták a fejüket, egyszerre és együtt. Ha lett volna időm, elcsodálkoztam volna ezen a talányos mozgásformán.

- Amondó vagyok - amondtam -, hogy nincs más hátra, keresse mindenki. De előbb a biztos úr rajzoljon egy térképvázlatot, amelyiken minden jelenlévő egy nyíllal jelzi, mellik irányból érezte először a bűzt. Avval tán jutunk valamicskére. Addig én fölöltözöm. Nyisonka hozzá papírt, ceruzát!

*

Visszavonultam a fürdőszobába. A búz különös tulajdonsága volt, hogy megszokhatatlannak bizonyult. Ez ellentmondott a szaglószervre vonatkozó ismereteimnek. Ezzel szemben viszont arra engedett következtetni, hogy a búz forrása ismeretlen elegyű anyagokat illant a légbe.

Lehet például vulkáni utóműködés.

- Nyisonka! Gyere be!

- Dehó gyövek, mindenki megszó! - sutyorogta be az ajtóresen.

- Akkor kérdezd meg a választókat, lett-e valaki rosszul, mondjuk ájulásig.

Hallottam, ahogy megkérdezte. Aztán visszajött és besutyorgott:

- Senki. Csak volt, akinek főkeveredett a hasa.

- A gyomra, te, és ne sutyorogj, mert megszólnak.

- Haggyá má!
- Hol a fiam? - Hirtelen eszembe jutott.
- Ement horgászni a többi kölökkal. Regge hatkó. Ebédre gyön meg.
- Mondd meg a biztos úrnak, hogy szalasztani kéne valakit a gyerekekért, mert azok is jöhetnének keresgélni.

De ezt rosszkor mondtam, mert éppen akkor meghallottam a fiamat: - Papa... papa, nagyon bűdös van!

- Mámeag hagymát ettél!
- Papa, nem én voltam. - Bejött a fürdőszobába.
- Dehogyse, le se tagadhatod. Akkorát akartál fingani, mint az apád, aztán beszartál.
- De...
- Ne hazudj! Fingottál, vagy nem?
- Hát...
- Naugye!

Láttam, ahogy előbújik valami könnycsepp a szeméből.

- Jól van, na, csak vicceltem.
- De tényleg...
- Tudom, csak vicceltem. Jó lenne, ha a többi gyerekkel segítenétek megkeresni, honnan jön a szag.
- Oké, papa.

*

Fölöltöztem, kimentünk a népek közé. De nagyon megszapordtak, mert már az asszonyok is megérkeztek. Mint a varjak, olyan pofát vágtak.

- Na, kedves jó választóim! Figyeljetek rám! - kezdtem vészbeszédemet. - Nem kell annyira elkeseredni. Meg fogjuk találni a bűz forrását. Az a legfontosabb, hogy a biztos úr, a mezőőr úr és az erdőkerülő úr elvi irányításával kezdjünk el láncban, párban keresgélni. A biztos úr ossza föl a népeket csoportokra. A falu belső területeit pedig az asszonyok és a gyerekek vizsgálják át. Én itt maradok, minden hírt ide hozzanak. A fiam és három gyerek maradjon a közelben, hogy amennyiben hírt kell vinni, szalajtani tudjam őket. Kéretem Pócsfay doktor urat és Horváth állatorvos urat, tanácskozásra. Azt gondolom ugyanis, hogy a bűz esetleg a föld alól szivárog. Jó lenne, ha beszagolna mindenki a kutakba és a föld esetleges repedéseit is figyelnék. Az is lehet, hogy ez a dolog valami vulkáni utóműködés. De nem értek hozzá, csak gondolom. Ha megtaláljuk a bűdösség forrását, akkor azt úgy jelezzük, hogy mindhárom harangot megkongatjuk, úgyhogy figyeljenek a toronyra! Valaki szaladjon el a parókiára, kérdezze meg, van-e ennek valami akadály? - Három gyerek azonnal elszaladt. - Most menjen mindenki, vizslatni. Erről jut eszembe, hogy nem ártana arra alkalmas kutyát is vinni. Hátha valahol vonyítani kezdenek.

- Baj van, főnök - mondta a rendőr. - A kutyák úgy viselkednek, mintha megvesztek volna. De a macskák is. A kutyám egy darabig vonyított, aztán a szája habzott. Most csöndben fekszik és hörög.

- Akkor mindegy, menjenek anélkül. Győzni fogunk!

A falu népe szétszéledt. A rendőr csak nézett rám, aztán ő is elindult. Ritkán értette meg kristálytisztán, hogy nekem kötelességem különféle fölkiáltásokkal befejeznem minden beszédemet.

*

Elég az hozzá, hogy a fiam fél óra múlva reszketve állított be.

- Papa! Megvan.

Magamhoz szorítottam, mert tudtam, valami rondát láthatott.

- Egy ember... valaki fekszik a kertben.

Elájult. Ahogy magamhoz szorítottam, éreztem, elernyed. Bevittem az ágyára. Dörzsölgettem, simogattam.

- Nyisonka!

Amint a cselédlány belépett, mindjárt el is ajult. De cselesen, mert elrogyadozott az ágyig, és célzott pontossággal a fiam mellé zuhant.

- Ha lehet, most ne cirkuszolj. - mondtam neki.

- Azé lehetne belátásod. - mondta, és mindjárt föl is ült.

- Szedd össze magad! Borogasd a gyereket, jegeld, vagy amit akarsz. Ha a doktor megérkezik, lássa. De lelkileg omlott össze, úgyszólván szorítsd magadhoz, puszilgasd, mintha az anyja lennél. Érezze a biztonságot meg a szeretetet.

- De nem az én gyerekem!

- A kurva életbe! Csak azt kértem, hogy viselkedj úgy, mint ahogy egy asszonyhoz illik, amíg visszaérek.

- Lány vagyok.

- Ha valami baja lesz a gyereknek, ha mondjuk hülyére rémítéd a sikoltozásoddal, férfit csinállok belőled.

De hiába veszekedtünk, mert a fiam fölébredt.

- Papa! Az nem ember!

- Hát mi?

- Ördög.

Nyisonkának több se kellett, sikítva menekült a szobából. Utána dobtam egy hamutartót.

- Fiam, legyél pap. Kerüld a nőket.

- Az ördög is nő... vagyis lány.

Ha valaki azt gondolná, hogy ettől megzavarodtam, vagy pedig zavartnak néztem a fiamat, hát téved.

- Visszajönnél velem megnézni, vagy félsz?

- Nem félek, csak rettenetesen bűdös.

- Hát azt érzem.

- Csak attól félek, hogy mostmár belehalok.

- Az legyen a legkevesebb.

*

Bekiabáltam Nyisonka szobájába, hogy szaladjon harangoztatni. Nem válaszolt. Bezárkózott. Kitértem az ajtó üvegét. Hát ott imádkozott a padlón térdelve. De olyan buzgón, hogy időnként földhöz is verte magát. Benyúltam a kitért ablakon, kinyitottam a zárat.

- Nyisonka, mi lelt?

- Me bönösek vagyunk, azé gyött. Énértem! - De úgy zokogott, hogy harapdálta a nyelvét. - Érttem gyött! Énértem! Megbüntet a Szűzanya a sok vétkemér!

- Loptál?

- Paráználkodtam! Veled!

- Hülye vagy! Nem a Szűzanya fekszik a kertben, hanem egy ördög. Annak meg tetszik, hogy te paráználkodtál. Dehogy büntet meg azért, inkább megjutalmaz.

- Elvitte volna a lelkemet.

- Hova, te gyalog? Hol fér el a te baromi nagy lelked?

- A pokolba!

Fölállítottam, jó nagyot vertem a seggére, aztán elzavartam harangoztatni. Futott is, mert tudta, hogy addig ütöm, amíg látom.

*

Bár szinte kiegyenesedve jártam, úgy éreztem, laposkúszásban közelíték a kert végébe. A kölyök persze mögöttem jött.

- Érzed, papa?

- Hajaj. - Hát ha valamit éreztem életemben, akkor ez az a szag volt. Nincs is szó. Azt hiszem, az agyam zsibbadt már az undortól. És kivert a víz. Nyilván a félelemtől.

Egyszer csak ott feküdt előttem. És akkor megfeledkeztem a bűzről és minden félelmemről. Gyönyörű volt.

Kicsi kis testét mindenhol vöröses fekete szőr borította. Göndör persze. Csak az arca volt csupasz, de igen sötét bőrű. A homlokán nem szarv volt, hanem két szarunyúlvány. A szeme fölé nyúltak, mintha fénytől védenék azt. Kissé laposak és lekerekített végűek voltak, fehérek. Ámbár messziről szarvnak is vélhető az ilyesmi. A szemeit becsukta. A füleit méretesnek találtam. De nem is ott voltak, ahol az ember hordja őket, hanem majdnem ott, ahol a macska. És formájában emlékeztetett a macskáéra. Az arca, amúgy szépnek találtatott, széles pofacsonttal, vastag szájjal. Apró kis szénfekete csecsei voltak, hegyesek, mint amelyet a boszorkányok is viselnek. A szemérménél - ha ugyan lehet ördögnél így nevezni azt -, az volt a különös, hogy ott a szőrzet szinte rikítóan vörös volt. Terpeszben feküdt, a farka a lábai közé került, mintha valami hímtag lenne, de nem lehetett összetéveszteni. Hanem a farka vége is vörös volt. Akkor szédültem meg igazán, amikor a patáját szemügyre vettem. Föntről nem is látszott semmi különös, csak akkor, amikor közelebb hajoltam. Hát patavédő volt rajta, afféle cipő, hátul tépőzáras. És amikor a talpát megláttam, tényleg kiment a fejemből a vér: Adidas embléma volt belesütve.

*

Térdre estem. Azt mondják, a halálra ítélték előtt szalad végig az egész élet, amikor emberszemét néznek az osztaggal. Hát így futottak végig bennem az összes tanítások: ahogy a dédanyám mesélt az ördögről, a katekizmus, amiről azt hittem, rég elfelejtettem az első áldozás óta, a hittanórák minden szava, minden ministrálás, latinul, magyarul, de még oroszul

is, a marxizmus meg aztán minden, amit a zsidóktól hallottam és olvastam, aztán Marx, de az elejétől a végéig, és Lenin. Mintha az agyam, mint valami villanyos masina, kereste volna a pontot, ahol igenis van kapcsolat a patacipő és a világ rendje között. És mintha sistergett volna bennem valami, mintha százezer számra zártak volna rövide a neuronok, sehol semmi. Nincs magyarázat, hiába tanultam, mindhiába figyeltem. Szenvedtem a tudatlanságomtól, akkor, ott először igazán életemben.

*

Pócsfay doktor emelt föl. Megszorította a kezemet.

- Vannak ilyen dolgok. - mondta az öregember. - Erősek vagyunk, ki kell bírni.

- De miért pont mi? - kérdeztem. Akkor megláttam szegény Halápy tisztelendő urat. Szemlesütve imádkozott. Latinul.

- Gyere innen, atyám. - mondtam. - Egy kis pálinka...

- Nekem maradnom kell! - Ezt halkán kiáltotta. - Itt kell maradnom, őriznem kell! - Szinte sípolt szegény.

- A lelkedet őrizd most, atyám. Abban segít a pálinkaféle. - Megfogtam a karját és elkezdtem erővel vonszolni. Amikor már úgy tíz lépést sikerült megtennünk, megkérdeztem, amit gondoltam: - Fölkészítenek titeket az ilyesmire?

- Persze. Pláne én már ötven éve végeztem a teológiát. De sohase gondoltam, hogy erre... - motyogott.

- Mi ez? Jel?

- Isten nem tesz ilyet.

- Hát, pedig elég ravasz.

- Már csak az hiányzik, hogy káromold!

- Van valami ördögűző imád?

- Azt mondtam az előbb is. Csakhogy, ezt az ördögöt már nem kell elűzni.

*

Amikor a házamhoz értünk, hallottuk a harangokat. Nyisonka futva érkezett. Térdre vetette magát Halápy atya előtt, és rávetette magát a cipőjére.

- Elég volt!

- Bűnös vagyok!

- Én is, lányom!

- Paráználkodtam! Értem gyött az ördög.

- Hülye vagy, lányom. Menj a dolgodra! Ha minden paráznáért ördög jönne...

A cipőjét is kitepte Nyisonka öleléséből. A vége az lett, hogy az öreg atya kisebb szökellésekkel volt kénytelen a minduntalan utána vetődő Nyisonka elől a házamba menekülni.

- Hülye ez a lány - mondtam.

- Révületben van.

- Hozass egy vödör szenteltvizet.

*

A fiam egy zseni. De ezt komolyan mondom. Miközben én a pálinkát pakolgattam, de szinte pillanatok se teltek el, máris megjelent a konyhában a fényképezőgéppel.

- Papa, nincs megtöltve!

- Most tényleg az a legnagyobb gond.

- De papa, mi van akkor, ha jönnek az ördögök és elviszik? Kell felvétel, mert mindenki hülyének néz minket, de az egész falut.

- Igaza van - mondta a doktor.

- De papa, nincs film benne.

- Valamelyik fiókban van. Fiam, ha kérsz pálinkát, most ihatsz egy kortyot. Tudom, min mentél át.

- Már jól vagyok, papa. - Ment is fiókot kutatni. Eszembe jutott, hogy profi fölvételek kellenének. Utána kiabáltam. - Te, szólj Kovács tanító bácsinak, mégiscsak ő a fényképész szakkör vezetője!

A tanítót nem kellett keresni, mert akkor már ott volt a fél falu a konyhában, vagy inkább az egész. Szájról szájra járt a pálinkásüveg. Aztán a viszkis. Aztán a konyakos. Tíz perc alatt minden elfogyott.

- Megnézhetjük? - kérdezte Tóth törzsőrmester.

- Meg hát! Hanem csak a jobb idegzetűek. - mondta a doktor. - És a tisztelendő úr menjen veletek!

- Még ne menjen! - mondtam - Mert meg kell beszélünk, mi legyen a tetemmel.

- Mi lenne? Hát eltemetjük! - mondta a rendőr.

- Azám, de hová? A temető az megszentelt föld. A döngútba mégse vethetjük, mert csak emberformája van. Ha a kertemben földeljük el, engem fog kerülni mindenki. De bűdös, valamit csinálni kell! Meg hátha fertőz.

- Mégse várhatjuk el, hogy egy pap temesse el. - mondta a tanító, aki éppen szemléről jött a kertből, fölötte sápadtan. - Égessük el!

- Lefényképezted?

- Nincs nálam gép!

- Hát akkor szaladj a fiammal!

- Én mindenesetre amondó vagyok - kezdte Pócsfay doktor -, hogy fölboncolnám azt a tetemet. - Bár talán erre nincs is jogom. Értesíteni kellene valami minisztériumot. Vagy formalinba kellene rakni... alkoholba... vagy ecetbe, hogy nálam jelesebb tudósok megvizsgálják.

- Beledöglünk a bűzbe, ha várunk - mondtam. - Mindenki, aki kíváncsi, nézze meg a tetemet, aztán boncold föl, aztán égessük el a francba.

Közben Nyisonka visítózását hallottam, miszerint ő dehogy nézi meg. Erre a többi parasztasszonyok is biztosítottak mindenkit, hogy dehogy nézik, Isten megverné őket.

- Figyeljete ide! - mondta erre Halápy tisztelendő. - Azt mondom nektek, hogy nézzétek meg, mert nem fogjátok magatoknak megbocsátani, ha elmulasztjátok. Ilyet ember még nem látott. Tanúkra lesz szükség, hiszen talán még a Szentszék is vizsgálni fogja az ügyet. Bölcsen kell döntenünk...

Abban a pillanatban megjelent az ajtóban a fiam:

- Papa! Papa! Baj van! Ilyen picike lett! - mutatta a kezeivel. Olyan kisgyerek formát...

- Lefényképeztétek?

- Persze. A tanítóbácsi elájult a búztól. De már jobban van.

*

Az egész falu kiszaladt a konyhámból. Persze, a némberek is. Nyisonka vezetésével. Csak a doktor meg a pap maradt.

- Az a helyzet, hogy nem fog boncolni. - mondta a tisztelendő.

- Tudom. Elpárolog. Azért ilyen rettenetesen bűdös. Eltűnik, nyomtalanul.

- Tudjátok, mi marad utána?

- Mi?

- A patacipője.

- Az nem bizonyíték. Azt csinálhattuk is. Hülyének fognak nézni... - mondta a doktor.

- Na, hátha van itt még egy kis pálinka. - mondtam. - Igyunk egy kortyot, aztán nézzük meg, hogyan illan el életünk első és utolsó jelenése. Csak a fényképek sikerüljenek!

*

Amikor kiértünk, az ördög már csak akkora volt, mint egy játékbaba. Illetve játékmajom. Olyan moncsicsi. A patacipő is zsugorodott.

A népek csöndben álltak körül. Imádkoztak többnyire. De nem csukott szemmel mormogtak, hanem mereven nézték a kicsi tetemet. Már alig volt bűdös. A fiamat néztem. Az arca mintha megfőrfiasodott volna. És a gatyája, mintha fűtülőtájt kidudorodott volna. Dehát az enyém is.

Arra gondoltam, hogy kilenc hónap múlva hét, tizennégy vagy huszonegy gyerek születik a falunkban. Ha nem vigyázok, az egyik Nyisonkától.

A fényképek pedig nem fognak sikerülni. Beég a film.

Bukfencező lovakról álmodhatnál

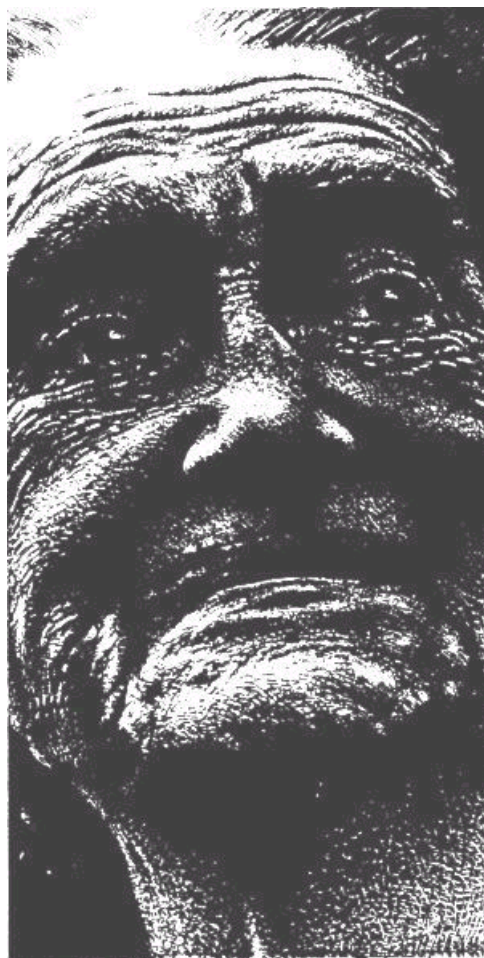
Vagy úgy, hogy egészen picikék, törpének is törpék, busák, lomposak, pulinak vélhetéd őket, visongva, rihegve nyerítenek, nem is gurulnak, hanem görögnek. Vagy pegazusokról, de azokról ne álmodj, mert hazudnál, hacsak nem nyújtod meg őket, hosszabbra, mint egy zsiráf estvéli árnya. És csak a hátsó lábaikat hagyod meg, az elülsők szárnyakká lendülnek, és szármysörényük, miként a nyakon, nem lobog, hanem úszik, mint holmi széltől tepergő gabonamező. És, mert a földön szánnivalók, persze csak a levegőben bukfencezhetnek, de csak végül, legvégül, szárnyalást golyó által megtöretve. Vagy legyünk emberséggel: ott haljanak meg mindig, odafönt. Amiképpen a közönséges lovak közül a vénebbek állva alszanak, és úgy is hálnak, talán.

Volna

Nem lesz majd ekkora pofád, és az egész életedből egy nagy határ hallgatóságos beleegyezés marad. Bőrödöt a Naptól, a hátadat a huzattól félted, különféle savanyúszagú, de mégis émelyítő váladékok előtt nyílnak rések belőled. Azt nézegeted majd, mid nem rohadt még meg teljesen és visszavonhatatlanul. Mert mindig lesz benned egy picike kis remény, afféle kegyes öngúnyjal kevert reményke, hogy a dolog mégiscsak megfordítható, vagy megállítható. Csak azt a gyökeret, azt a sót, azt a vizet vagy bort nem találták meg mások, ami megmenthetne téged.

És hiába húzod ki magad, veted előre a melled, riszálod a farod, hiába veszel fátylat, busa parókát, krémet, rúzszt és öltesz idegen illatot, mindenki tudja majd, hogy kelméid alatt, és még lejjebb, a nyirkos bőr mögött laffognak már a szálak, romlásnak indult a fehérje. És utál majd az orvos is a melledhez érni, mert bár mindig tudta, hogy zsírpúp az egész, de csak így, hogy megroggyant, így lesz ez mérhetetlenül nyilvánvalóvá. És hiába a szivacs, hiába a ravasz gumipántok, hiába tanulsz meg bűgő hangon beszélni, mindenki tudja majd, hogy szemérmed ajkai szárazak, a húsuk megapadt, mint egy napon felejtett parizerdarab: akár egy fogatlan szájba, belédhuppan az egész, és nincs az a csók, ami örömet illethetne a lábaid közé. Szákszámra veheted a tükröket, akár belülről is föszteted magad,

tört, tizennyolc karátos arannyal karcolhatsz elterelő fényeket, a százegyedik tükör is a szégyent mutatja majd. Nem az emlékeidre gondolsz akkor sóvár siránkozásaidban. Nem a szerelmes türemkedések lila és villanyfonatú remegéseire. Nem az átlendülések hajóhintáira. Hanem arra a napra, amelyiken ezredszer sem szerelmeskedtél hülye kérdések nélkül, pedig még lett volna kivel.

Döggút

Geró, a bátyám földagadt pofával fekszik az árnyékban, a függőágyon. Összecsípkodták a méhek. De mintha a rosszindulatizmai dagadtak volna meg, olyan gonosz képet vág, mint egy kő alá szorult haldokló.

- Szedd össze magad! Indulunk! - mondtam.

- Mindenki kiröhög!

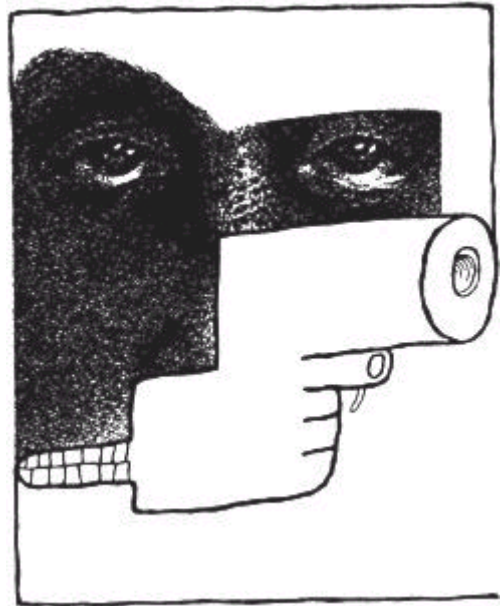
- Visszaröhögöd.

- Milyen alapon?

- Egérmellük van, táskaseggük, eperseggük, mindegy. Csúfolászni mi is tudunk. Különben se találkozunk senkivel. Gyerünk!

- Lögott. Szedd össze a cuccot!

- Végére kell járnunk, ma.

De nem is így volt, hanem úgy, hogy belerúgtam Geróba, mert mindig is kisebb volt nálam. Szegény. Állítólag valami belső rühességgel született, az tette aprókává. Ezt én találtam ki. Mert utáltam. De tényleg gonosz volt. Félt tőlem.

Belerúgtam, majdnem kiesett a függőágyból. Hogy álljon föl, mielőtt kiborítom. Kikászálódott.

- Szedd össze a fölszerelésedet, mert nincs időnk.

- Holnap hazamegyünk?

- Vagy még ma este. És ha jönnek értünk, mégsem mondhatjuk azt, hogy most mi lemegyünk egy kicsit a döggútba, de ozsonnára visszajövünk. És különben is lehet, hogy kiokádjuk az ételt. Volt már olyan, hogy valaki halálra hányta magát az undortól.

- Nem is lesz odalent bűdös.

- Hacsak nem! - mondtam. - És ha nem is a bűztől, a félelemtől! Volt már olyan.

Geró tizenhat volt, én tizenöt, de a kisöcsémnek nézte volna mindenki. Figyeltem a mocorgását, az öltözését. Azt gondoltam, biztosan ő akar majd lemenni. Mindent mindig ő akart, ha volt egy kicsi veszedelem. Nem szerettem őt, mert a gyöngesége sunyivá, a becsvágya törtetővé tette. De már arra is gondoltam, jobb is, ha ő megy le, mert még képes lenne utánam dobni a kötelet. Nem hogy megöljön, hanem csak leckének. Aztán kihúzna egy másik kötéllel estefelé. Illetve nem húzna, csak hagyná, hogy kimásszak, és valahonnan messziről lesné. A kis szemét. Ilyen.

Szecsómama azt mondja, hogy még véletlenül se menjünk a régi döggút közelébe, mert abba cigányokat dugtak.

- Kik dugtak?

- Mít tudom.
- A németek?
- Vagy a csöndőrök. Vagy a nyilasok. Vagy az oroszok. Azok nem. Mít tudom. Mondják.
- De hát csak itt volt!?
- Ki?
- Hát maga!
- Csak mondják. De az is biztos, hogy a frontok után új döggútakat ástak a Kecelidombon.
- És ezt betemették?
- Bedől az magától.
- És nem ment le senki, hogy megnézzze, van-e ott emberhulla?
- Nem mertek. Hát én se mertem vóna, na.

Nem tudom, hányszor képzeltem el, milyen az, amikor valakit a kútba lönek. Egy cigányt. Pláne sokat. De azt is, hogy valakit én, magam lövök. Az arcokat, azt, ahogy összecusklanak. Akkor még úgy gondoltam, az emberek szépen, lassan beledőlnek a halálba, mint a filmekben. És ahogy képzelegtem, jó érzés volt emberre löni. Mert sokszor nem cigányokat láttam magam előtt a kút szájának peremén, hanem az ellenségeimet: a Karjai gyerekeket meg a Kurtán Józsit, akik azóta már nem élnek emberi életet. Az egyik öngyilkos lett, a másik részszegségében gyilkolt, börtönben van, a harmadik pedig megőrült.

Ma már tudom, hogy amikor az ember egy másik emberre lő, akkor nem érez semmit. Illetve csak valami hideget. Mintha mindene hűltbéna lenne, kivéve azt az ideg-, izom- és lencse-szerkezetet, amelyik elsüti a fegyvert. És ha az ember rendesen megtanul ölni, tehát a májra, szívre vagy az agyra céloz, és képes is valamelyiket eltalálni, akkor a másik ember azonnal tárgygyá zuhan, mindenféle pofavágás, döggös és megható tekintet nélkül.

De akkor még igazi fegyver se volt a kezünkben, csak silány légpuska vagy csúzli. Azokkal is csak vaktában lövöldöztünk, többnyire álló célpontokra. De jó volt képzelődni. Miképpen juthattam már akkor a lealjasulás olyan fokáig, hogy egyáltalán eszembe jutott: minek belelőni a kútba az embereket? Ha lököm őket, nem kell annyi lőszer. Ez eszembe jutott.

Geróval egész nyáron nem sokat beszélgettünk a döggútról. De aztán az utolsó tíz napban kerítettünk rudazókötelet, lámpát meg egy másik kötelet is biztosítónak. Geró még egy fenyőfán is gyakorolt. Szerzett nagy szögeket és kalapácsot. Úgy gondolta, nem csak a kötél enyhe lesz, hanem merülés közben a szögeket a falba veri, a biztonság kedvéért. Én soha nem mondtam, hogy Geró nem volt bátor, csak szánalmas volt a bátorsága. Mégiscsak én erőltettem a leszállást az utolsó napon. Különben egész nap döglött volna a méhcsípődosások ürügyén. Mert félt.

Csak Szecsőmamával beszélgettünk a döggútról, senki mással. Vele is csak egyszer. Mert nem jó, ha megneszelik a tervünket. Egyszer az is eszünkbe jutott, hogy horgászbottal kellene csinálni az egészet.

- A fejek már úgyis elgurultak - mondta Geró.
- De akkor az állkapocs is leesett róluk, az biztos.

- Egy horgászszineg kibír öt kilót.
- Annyit ki.
- Ledobjuk a horgot, aztán amibe beleakad, azt fölhúzzuk. Legföljebb eltart egy hétig.
- Észrevesznek. Hát biztosan meglátnak, ha egy hétig horgászgatunk a domb tetején. És különben is, az állkapocsban hol akadna meg a horog? Anélkül meg kinek kell a koponya?

Egyszer, hajnalban fölmentünk a dögkúthoz. Esett az eső. Vastag gerendákkal és deszkákkal borították le, földet hordtak rá, de a föld jórészt bemosódott a kútszájba, a fadarabok kicsit megkorhadtak. Azt láttuk, hogy két perc alatt lebonthatjuk az egészet.

Összeszedtük a cuccokat és végre elindultunk. Szó nélkül mentünk, illetve cipekedtünk, mert a szerelvény, főleg a rudazókötel, nehéznek és otrombának bizonyult. És még azt se tudtuk, elég hosszú lesz-e, mert hány méter mély egy dögkút? Én a fütyülóm tájékán bizsergést éreztem az izgalomtól. Akkor először. Később, ha szökésben voltam, ha tiltott határt léptem át, ha lopni mentem, ha titkos találkozásra indultam, ez az érzés mindig pontosan ott volt. De különösen akkor, ha olyasminek az előérzete költözött belém, hogy engem megölhetnek, vagy hirtelen valamilyen életet kioltani kényszerülök. Furcsa módon utoljára akkor éreztem, amikor Geró utolsó tusáját láttam. Ásványkutatónak álcázva dolgoztunk Afrika közepén. Ő persze addigra már régen két fejjel magasabbra nőtt nálam, hatalmas és rendkívül jól képzett katona volt. A legjobb földérítő és robbantószakértő, akit valaha ismertem. H. R. zsoldosai fölkergették egy sziklafalra. Nem lőttek rá, mert élve akarták. De úgy gondolta, hogy a váltságfogságot nem érdemes túlélni. Így nem maradt választása. Mielőtt elérték volna, kiállt egy sziklapárkányra és a szájába vette a revolverét. Nem akart esélyt adni magának. Én megkötözve, a tarkóm öreglyukában egy géppisztoly csövével néztem végig az egészet. Évekig gondolkoztam azon, kellett-e bátorság a karjaim fölemeléséhez. És mekkora bátorság kellett ahhoz, hogy ő engedjen a pusztító gyávaságának?

Tényleg két perc alatt szétszedtük a dögkút földését. Geró levilágított.

- Innen semmit se látni.
- Elég lesz a kötel?
- Ja.

A rudazókötelet egy, a kútfőből kiemelt gerendára erősítettük. A biztosítókötelet egy másikra. Úgy dolgoztunk együtt, mintha tervünk lett volna. Aztán Geró belerakta a nagy szögeit a bőrnadrágja zsebeibe, a kalapácsot az övébe. Lehasalt és megint levilágított.

- Ne menjek inkább én? - kérdeztem.
- Ne.

Az első szöget még úgy fektében, föntről verte be. Én általvettem a nyakamon a rudazókötelet, Geró fölállt, a másik kötel végét a derekára kötötte.

- Inkább ezt vedd a nyakadba, azt dobjuk le.
- Jó.

Amikor a rudazó eltűnt a torokban, lehasaltunk és után világitottunk. Valahol öt-hat méter mélyen úgy tűnt el, mintha görbeség lenne a kúrtőben.

- Hát mindegy. - mondta Geró. Fölállt, a kútnak háttal négykézlábra ereszkedett, jó erősen megmarkolta a rudazókötelet és elindult. Nem láttam, ahogy megy lefelé, mert állnom kellett, hogy a vállaimon csúszó vékonyabb kötéllel tartani tudjam a derekát. Amilyen hülyék voltunk, csak egy lámpát hoztunk, az meg a szájában volt. Tompán és egyre halkabban jött a hang.

Vagy tíz perc múlva megállt, elernyedt a kötélen a bőrömön. Kicsit közelebb léptem, illetve inkább csak hajoltam, hogy lekiabálhassak.

- Mi van?

- Itt beomlott a téglafal. - Nagyon messziről jött a hangja.

- Akkor ne menj tovább! - hirtelen féltetni kezdtem.

- Csak nem tartja a szögeket az agyag. Már látom az alját.

- Vannak koponyák?

- A téglák eltakarnak mindent.

- Gyere vissza! - azt gondoltam, nem eresztetem tovább a vékony kötelet, akkor csak visszajön. Ámbár Geró inkább leoldana magáról. Abban a pillanatban, amikor ezt gondoltam, egyetlen vékonyka recsenéssel eltört a rudazót tartó gerenda. Éreztem a vékony kötélen hatalmas rántását. A földre terített, a bőrömet letéve lassan csúszott a húsemban. Az irgalmatlan fájdalomtól majdnem elengedtem. De aztán valahogy a lábamra tekertem és megfogtam a csúszást. Lentről halk, hosszú robaj hallatszott. Rögtön kristálytisztán értettem, hogy beomlott a kút téglafala, az egész. És Geró ott lóg valahol élve vagy holtan. Már nem a fájdalomtól, hanem a félelemtől, alig kaptam levegőt.

- Fogni kell mindenáron. - Emlékszem, hogy ezt hangosan kimondtam.

És húzni lassan. Nagyon lassan. De ahhoz föl kell állnom. A talpammal a földhöz nyomtam a kötelet, és lassan megpróbáltam négy-, illetve háromkézlábra állni. Fogni mindenáron! Nagyon fáj, de sikerült. Vérizt éreztem a számban, nyilván bevertem a pofámat, amikor elestem. Az orrom is vérzett.

- Élsz? - Hallottam a saját gyöngye kis sikoltásomat. - Éélsz?! - Nem válaszolt, vagy nem hallottam. Minden erőmet összeszedve elkezdtem fölfelé húzni. Könnyű volt. De hát kicsi kis teste volt Gerónak.

Nem tudom, mennyi időbe telt. Egyszer csak megláttam a hátát. Aztán még följebb, és lassan lenyúlhattam, hogy a derekánál fogva kirántsam. Jó erősen megfogtam a kötelet, azt is ellenőriztem, hogy eléggé rátaposok-e, meg hogy a másikat eléggé szorítom-e, és még vártam is egy kicsit, hogy legyen elég erőm az utolsó rántáshoz. És egyszer csak kint feküdt előttem Geró.

Azt hiszem, egy pillanatra el is ájultam, amikor leültem mellé. Aztán a hátára fordítottam, és nem volt arca. Összezúrták a lezuhanó téglák. Nem bírtam nézni. A testén nem láttam más sebet. Mintha csak az arcát akarta volna valaki elpusztítani. Olyan volt, mint egy kutyarágta, friss marhahúsdarab. Hirtelen eszembe jutott és leoldoztam a kötelét a derekáról. A kezem csupa vér lett. Az ingen át horzolt rá övet a kötélen. A mellére hajoltam, dobogott a szíve. És akkor már azt is hallottam, hogy gyöngén sípol a torka. A karjaimba vettem és fölemeltem. De aztán leeresztettem a lábait, és mint egy zsákot, úgy vettem a vállamra. Majdnem egy órába telt, mire bevánszorogtam vele a faluba.

Az orvos azt mondta a mentőorvosnak, hogy nem súlyos, csak bordák törtek, és hát az arca. Akkor már Geró ébren volt, a szemeit is láttam, mert a doktor valahogy kimosogatta. És mintha nevetett volna, szétnyílt a szája, láttam a félbetört fogait.

- Pefig öffász fofinof if kafhaffunk folna kofonyánként.

- Ezret is, Geró.

- A fifába.

Az orvos nem engedte, hogy elkísérjem a kórházba. Megvizsgált, aztán fölhívta nagyanyámat. Azt mondta, megjött értünk az apám, itt várjam meg.

- Nagy faszok a fiaid - közölte apámmal.

- Fafok - mondtam, de nem elég halkán.

- Micsodák? - kérdezte apám.

- Fafok. Gergely most fafokat mondana.

Apám legalább három másodpercig nézett, aztán nyelt egyet. Ebből azt gondoltam, hogy már nem üt meg. De hirtelen akkora pofont kaptam, hogy már estemben a padlóra fröccsent az orrom vére. Vagy fél órát kellett feküdnöm a kezelőben, mire végre valahogy elállt.

Egy dögcsipesz hiánya

A macskás asszony hirtelen lépett Sahin elé a homálygó sötétből. És tényleg úgy járt, mint egy macska, miképpen a kutyások is hasonulnak a kutyáikhoz. Sahin János sokat gondolkozott ezen. Úgy vélte, hogy ez már csak igazán természetes: aki mással se pofázik egész nap, mint éppen egy állattal, az beszéd közben állatpofát vág. Éppen úgy, ahogy a szeretet utáni vágyakozásba behülyült nagymamák unokapofát öltenek. És ez rendjén való.

Sahin szerette a macskákat és nem szerette a kutyákat. Valójában teljesen közömbös volt a macskák és a kutyák iránt, merőben ideológiai megfontolásból azonban számos esetben kinyilvánította, hogy szereti a macskákat, mert azoknak van jellemük, és utálja a kutyákat, mert azoknak nincs. Indokul azt lobogtatta, hogy amennyiben az ember a kutyájába rúg, az utána megnyalja a rugóláb talpát, a macska viszont elhagyja a házat is, legföljebb szarni jár haza a padlásra.

A lelkének ama bizonyos mélyén azonban tudta, hogy a kutyák egyrészt meg vannak kötve, másrészt legalábbis be vannak kerítve, harmadrészt nem tudnak fára, kerítésre és egyebekre mászni. Vagyis jóformán semmiféle menekülési útvonaluk nincs. Ezzel szemben sokat esznek, egéren és madárfiókan meg nem élnek. Hát ezért lettek hasonlatosabbak az emberekhez, mint a macskák. És a macska persze éppúgy megnyalja ínségesebb időkben.

Csodálta a macskás asszonyt. Undorral csodálta. Pongyola, fényes, vörös, papucs Szegedről. Hajcsavarok reggel ötkor. Lompos nagy segg. Pórázon vezetett egy lompos, nagyseggű, vörös macskát. Kutyányit. Az utcán, pedig volt kertje. Minden reggel, öt után.

Sahin egyszer megkérdezte, nem volna-e inkább, esetleg, talán jobb, ha szabadon engedné azt az állatot? Az asszony erre csak annyit mondott, hogy az emberek gonoszok. Ő meg erre azt mondta, hogy tényleg.

Akkor az asszony ezt elengedte a füle mellett, legalábbis nem válaszolt, de attól fogva minden reggel a gonoszság újabb bizonyítékával várta Sahint. Harminc nap: harminc bizonyosság. És az asszonnak mindig igaza volt. A gonoszság nyomai és tárgyai cáfolhatatlanok voltak. Gyönyörű rémület minden napra. Az asszonnak rémület, Sahinnak gyönyörű.

Az újságkihordó egy kicsit se szerette meg ezt az asszonyt. Hacsak az nem vélhető némi szeretetnek, ha hajlandók vagyunk valakiről ítéletet váltani: nem egészen hülye, még nem állatiasodott el teljesen, macskakorcsosultságából még kilóg valami emberi, de azért már megdögölhetne a rémisztő példáival meg a macskájával egyetemben.

Elősurant a sötétből. Sahin majdnem az önjáró vizidőgre emlékeztető állatra lépett.

- Jó reggelt, asszonyom!
 - Dejó, hogy jön.
 - Mindig jövök.
 - Borzasztó dolgot láttam. Segítsen rajtam!
 - Állok rendelkezésére, asszonyom.
 - Az a gyanúm, hogy valaki megint merényletet eszelt ki.
 - Ki ellen?
 - Cirmőke üdve ellen. Vagyis inkább... ellenem. Mert, ha nekem bevégeztetik, minő sors marad Cirmőkére?
 - Üdvöt említett?
 - Egy állatnak csak a földi létben lehet üdvössége. Az a legszomorúbb a sorsukban, hogy rövid és esélytelen.
 - Lássuk! Dögöt dobtak?
 - Nem, csak egy farkat. Ott a saroknál, a kerítésen túl, mintha egy levágott macskafarkat láttam volna. Ha megtenné, hogy megnézi!
- Az asszony majdnem sírt. Sőt, sírt is, csak nem könnyezett. Sahin letette a táskát, kivette a zsebéből a lámpát, bevilágított a drótháló mögé, és valóban: meglátta a macskafarkat. Arra gondolt, hogy nagy marha lesz, ha most jó ember lesz, és egy papírsebkendővel fölemeli, hogy a kukába dobja az állatmaradékot. Mert holnap, holnapután macskalábakat, legutoljára pedig egy macskafejet fog hasonlóképpen elpucolni. És legutoljára a vicsorgó, beszáradt szemű macskafej már nagyon bűdös lesz. Kifinomult, gyönyörű gonoszság, alkotó gonoszság, gondolta.
- Amikor végzett a farokkal, visszament az asszonyhoz a táskájáért. Mocskosnak érezte a kezét. Tudta, hogy még este is szagot keres majd magán. Dögcsipesz kéne ide!
- Miért van ez, jó Sahin úr?
 - Mert különben háború lenne.
 - Azt mondja?
 - Azt.
 - És azt is gondolja?
 - Azt gondolom, hogy ezek az emberekkel is ezt tennék.
 - De hiszen ezt velem teszik.
 - Mert most nem ölhetik meg. Törvények vannak. De képzelje el: ha macska helyett egy gyereket kellene minden hajnalban rejtőzködve sétáltatni. És a gyerekeknek annyi értékük lenne, mint ma egy macskának. Ez csak megállapodás kérdése.
 - Én rosszul vagyok attól, amit maga beszél.
 - Nem mondanám, ha nem lennék rosszul.
 - Nem kér egy kávécskát?
 - Mennem kell. - mondta Sahin János. Fölemelte a táskát. Nem köszönt, csak biccentett...

Sehovase

A szerencsétlenség nem rátört, nem rázuhant, hanem inkább telepedett belé vagy rá. Szivárgott. Ráérősen, tunyán. Kövér, pohos szerencsétlenség. Olyan lett, mint azok az élőlények, amelyek valamiféle kilátástalanul nyomorult oknál fogva egyszer csak beszorulnak a törzsfejlődés valamelyik csatornájába: gerinc, jó idegrendszer vagy megfelelő elbúvókészség hiányában élve megkövülten várják a rájuk méretett idő végezetét.

A teste, de különösen az arca öregedni kezdett. A bőre, a szőrzete, a tekintete fényét veszítette. Szürkült, töpörödött és ráncosodott.

Tudott minderről, sőt, mindezt maga fogalmazta meg. Nap, nap után ismételte és tökéletesítette a körképet. Egy darabig az okot is fürkészte.

Nem kereste az emberek társaságát. Úgy vélte, a nyomorúsága másokra is rátelepedhet, a vidámság legkisebb esélye is odatesz, ha egy estélyi mulatságra való meghívást elfogad. Rákapott a magányra.

Egyre gyakrabban fordult elő, hogy csak úgy elüldögélt. Sehovase nézett maga elé. Eljátszott a gondolattal: azt se bánna, ha megvakulna és megsiketülne. Sőt, valami ilyesmi talán kilendítené, ismét harcképesé tenné. Ámbár a harc pusztá gondolatától, magától a szótól is visszondorodott.

Egy este a székén előrelógatott fejjel ült, sehovase nézett sokáig. Amikor csak úgy magától fölriadt, a cipőjén vízcseppeket látott.

Nyál - gondolta -, úristen, a nyálam.

Peremkirályság

**De ha nem ismernek föl titeket,
akkor szegénységben vagytok,
és ti vagyok a szegénység.**

(Tamás-evangélium)

A királyság ahhoz az emberhez hasonlít, aki nem akar hatalmat, csak békességet, de azt már régen megtalálta, ezért már azt sem akarja, csak van. Egy emberhez, aki lenni akar, és már attól se fél, hogy egyszer csak nem lesz. És nem csak azért nem fél, mert tudja, a félelem hitvannyá tesz, hanem mert megértette a rendet, és azt is, hogy nincs hozzátenni valója. Nem ilyenné lett, hanem így született. Amit tud, arról csak akkor beszél, ha kérdezik. Akkor is csak azt mondja: nézzetek, hallgassatok, de ne feledkezzetek meg a szagokról se. Az ízekről se. És ne nyugodjatok addig, amíg mindent nem tudtuk az érintésekről. Nem gazdaggá kell lenni, kerülni kell a szegénységet. Nem erősnek kell lenni, óvakodni kell a gyöngeségtől. Nem bölcsnek kell lenni, óvakodni kell az elhülyülés mámorától.

Ilyeneket mond ez az ember, ha kérdezik. De nem valamiféle erős és ellenállhatatlan meggyőződésből, hanem csak azért, mert a mondás is érintés. Ahogy a kérdés és a hallgatás. Nincs olyan, ami semmi lenne, ami pedig van, az nem választható el mindazoktól, amiket másnak mondunk. Ilyeneket mond az ember.

És egyszer csak érzi, hatalma van a többiek fölött. Aztán meg is mondják neki. Látja és tudja, követik. Egy napon arra ébred, hogy miként valami kötélféle, úgy bomlik a békessége. Tudja, nem is olyan sokára kétségbeesetten kell majd menekülnie maga elöl. Szabadnak született, de megint terelik. Saját királyságából egy másikba, amelyikben ő már csak király.

De megérti, lehunyja a szemeit és már mosolyog: aki megtalálta a világot, az gazdaggá lett. Lemondhat a világról.

*

A királyság a sikethez hasonlít, aki csak olyan erdőben érzi jól magát, amelyikben tudja, hogy csönd van. Meg veremben, meddő bányában, házmélyi ágyban, vastag takarók alatt.

Egy vakhoz, amelyik csak a sötétben nem alszik, és a lámpák melegétől is fél.

A királyság hozzád hasonlatos, ha siketek és vakok élnek a házadban, valamint hülyék és nyomorodottak, buták és elvetemültek. És nem jóság van benned, hanem csak békesség, vagy már az se. Egyszerűen csak megfáradtál, és már csak azért óvod a rendet, mert semmi nincs, amiről azt gondolod, hogy jobb volna másképp. Várod a vakságot és a siketséget, a leprát és a belülről rágcsálkodó vérmekeket, az agyad töppedését, és mosolyogsz, csukott szemmel, mint aki szerelmeskedve ébred.

*

A királyság egy lóhoz hasonlít, egy hároméves fekete csödörhöz, amelyik elment a ménestől, mintha csak szagot érezne, valami illatot. Szénáét, kancáét, vagy csak vizét. Vagy azért, mert egyszer jó csak úgy átmenni a dolgokon, lépésben, vagy kicsit ügetve. De semmi vágta. Jó átmenni egy mezőn, bejárni az erdő széleit, meglelni a forrásokat. Enni, bár nincs igazi éhség ott, ahol a fény mást se tesz, mint dúskál a saját teremtményein. A ló is az.

Szél jön, és ez mégiscsak vágára fogja. Úgy rohan, hogy mindig a háta mögül fújjon, és olyan gyorsan, hogy meg se lendüljön a sörénye. Rezegjen csak, de éppen csak a futástól. És ha lassul a szél, visszafogja: üget, aztán léptet, poroszkál. És ha megáll, megáll, hogy bevárja.

Ahogy délutánra billen a Nap, az illatok sávokban és kötegekben csapnak elé, tekeregnek. Ha eléggé jóllakott vagy, nem csak a forrásukat, szétmállásuk útját is jó dolog kutatni.

A királyság egy lóhoz hasonlít, amelyikről a szemlélők közül sokan azt gondolnák, el fog tévedni, de a kiválasztottak megértenék, hogy visszatalál majd, ha a dolgok rendje másképp fordul.

*

A királyság ahhoz a paraszthoz hasonlít, aki egyszer meg merészelte tagadni, hogy a rendőrnek pacsit adjon. Olyan jó nagy pacsit. A rendőr nem volt szolgálatban, és a kocsmában csak viccből nyújtotta a tenyerét a földműves elé, de az fölemelte a szemeit, mélyen a rendőr arcába nézett és azt mondta: nem. A rendőr tekintete elsötétült, az arca vörös lett, vagy inkább lila, mint a csiklás pírja örömök idején, és méginkább odatolta a zsellér elé a mancsát: pacsit bele, mondta halkán, de összeszorított fogakkal. Ám az megátalkodott képet vágott és nézett tovább, bele a rendőrbe: nem. Akkor a rendőr szolgálatba helyezte magát, a bal kezével, a szabályzatban előírt módon megragadta a jobbágy gallérját: pacsit mondott megint, csattant a szó, és a jobb tenyér beékelődött az áll alá. De a föld szolgálója hajlíthatatlan maradt, a tekintete sem tört meg. És így ment ez egy órán át: a rendőr ötpercenként előléptette magát, főtörzsőrmester, aztán alhadnagy, hadnagy, százados, őrnagy lett, a végén odáig merészkedett, hogy marsallnak nevezte ki magát és átvette a hatalmat, a paraszt meg csak azt mondta, hogy nem, nem, nem és nem, tiszta szemekkel. Összeroppant, sírva fakadt a rendőr, elvette végre a kezét, ami egycsont ököllé feszült addigra, leült a köpös padlóra, és onnan kérdezte lesunytt szemmel, hogy miért. A királyság ahhoz a paraszthoz hasonlít, aki akkor azt mondta, hogy egy rendőr ne pacsizzon.

*

A királyság hasonlít ahhoz a hóhérhoz, akiért hajnalban, amikor levágta a kötélről az ezredik emberét, és hüvelyk és gyűrűs ujjával békességgel tolja az arcra az ismeretlen férfi szemredőit, hogy ne nézzen és béküljön meg már az is, éppen azon a hajnalon, amikor a gyűjtőfogház mögött, a névtelen és sohase legyen neve utcácskába, ahol ember semmi pénzért nem lakna, végre befordul a Nap, szolgálak jönnek érte, hogy bírák elé vigyék. Megy a hóhér a neve se legyen utca púpos kövein a talpasszolgálak közé szorítva, akikre nézni se lenne érdemes, mert arctalan pofát vágnak, és némák és színtelenek és szagtalanok, és semmi sem

különbözteti meg őket a semmitől, csak az erő, ami abból való, hogy ők az országbírák követkatonái, és úgy hatolnak bele bármibe, mint akit gumibottal nemzettek, erőszak idején, egy féligégett csűr döngölt földjén, januári éjszakán. A hóhér mosolyog, mert arra gondol, hogy olyan a Nap az utca végén, mint valami meleg fényt eresztő ivarzás, amiről még nem tudni, szétfolyik-e, vagy kettéosztódik, aztán négyrét, tizenhatodrét, és számlálhatatlan magvú fürtburjánzássá érik, aztán szívócsápot növeszt, hogy mint valami méhlepénnyel, úgy szopja magát végre a Földre. De mit zabálna ki egy ilyen halott utcából? Hamar odaérnek, az ajtók nem csattannak, hanem csak pöffenek mögöttük. A bírák állva fogadják, mind a százan, egy karosszékbe parancsolják. Törvényt hoztunk rád, mondja a korona őre, olyan mély hangon, mintha állat beszélne, nem is oroszán, hanem valami földmélyi tengerben úszó vastag bálna, de megkérdem, mielőtt kihirdetném: kínoztál-e valaha embert, állatot, öltél-e haragból? Nem, mondja a hóhér. Vakítottál-e meg siketet? Nem. Tettél-e asszonyt áldatlanná, férfit nemtelenné? Soha. Gyermekre mondtál-e átkot, tettél-e bilincset, emeltél-e kezét? Mégúgyse! A halottak szemét lecsuktad-e? Mindig. Temetted-e őket arccal a földnek? Soha. Vizes vagy romlott földbe temettél-e? Soha. Akkor íme azt mondom neked, hóhérfia hóhér, hogy minden esztendőben egyet azok közül, akik a végre ítéltettek, visszabocsáthatsz az élők közé, és ezért, ezentúl kegyelmesnek szólítottassál te is a népek előtt.

A királyság ahhoz a pillanathoz hasonlít, amikor a hóhér föláll, az ujjaival a hajába túr, mind a száz bíraba belenéz és azt mondja: nem. Mert undok sorsa legyen annak, aki Istent majmol. Csimpánz, bohóc vagy csepűragó gúnyt úzhat az emberből, de Istentől csak egy másik Isten.

*

A királyság olyan, mint amikor arra ébredünk, hogy ránknőtt az ősz. Tojást és lottyadt barackot reggelizünk, és már csak olyan asszonyra vágyunk, amelyik szereti a testét. Körbejárjuk a kertet, mintha virágokat néznénk, férgeket csodálnánk, de csoszogunk, hogy a harmatos fű lenyalhassa papucsunkról a nyár porát. Egy hervadt, sárga rózsát péppé morzsolunk, de rögtön megértjük, hogy mégsem így kellett volna, hanem az ujjunkkal, lassan-lassan, a közepén kezdve, körbe-körbe, de úgy, hogy oda se nézünk, majdnem szemérmesen. Nem rúgunk a kutyába. Megszámoljuk a tavasról maradt görcsös farönköket. Megnézzük, hol a fejsze. Már nem ütjük agyon a legyet. Akkor sem, ha éppen nem párosodik, hanem csak úgy van. Mert szerelmes lényt, bármilyennek is teremtett, ölni nem szabad. Keresünk egy követ, ráállunk. Nem mintha onnan jobban látnánk bármit is. Azt gondoljuk, hogy a magtárban minden rendben. Csak talán egy gyerek kéne még, mert ki tudja, hogy túléljük-e a telet. Az asszonyok meg persze túlélnek mindig mindent, de még a háborút is, nemhogy a telet. Miért ne lenne ott egy gyerek bennük? De ez csak úgy átsuhan. A lelkünkön, ha van.

*

A királyság hasonlatos ahhoz a pillanathoz, amikor életünkben egyszer a távcsövünk és egy telihold között átrepül egy madár.

A dögevő

Ilyenkor, az őszi vége felé a dögevők egyre rosszkedvűbbek lesznek. Mintha megfáradtak volna a sok zabálástól, de maradék vágyaik, vagy inkább vágyaik emlékei melankóliába nyomnák őket. Mint az asszonyérés holdjárásra lüktető istenáldotta szervei, nyúlós szájuk, állandóan remegő orruk, a kutató szemek körüli bőrredők télre átmenetileg összetöporódnak. Így majdnem hasonlatosak lesznek a szép öregemberekhez. Tavasszal aztán, amikor újra kezdődnek a háborúk, de békeidőben is újra munkálkodni kezd a spórákba bújtatott gyilkos rontás, tavasszal, amikor a lények maguktól is meghalnak, mert az idejük végéhez értek, megduzzad a dögevők arca. Mindent megszagolnak, izgatottan futkosnak a házak között, a határban, az ólakat, a kazlakat vizsgálják. Már arra is rájöttem, nem mindig a szaglásuk vezeti nyomra őket, hanem elképesztően tökéletes megérző képességük, ami - és itt senki ne érezzen gúnyt az összehasonlításban - a keselyűktől sem idegen. Egy döglött egérre is azonnal rátalálnak egy hatalmas szalmakazalban.

A dögevő fiam arcán tegnap vettem észre a tél közeledtét biztosan mutató változásokat. Máskor szinte ormányszerűen megnyúlt, csócsálásra és szopogatásra termett ajkai mögött megint megláthattam hátrahajló, tűhegyes tépőfogait. Az orra vége nem nedvedzett, ámbár fintorgott az elévetett tésztafélék szagától. Kérdezte, nincs-e valami hús. Javasoltam, nézzen körül a pincében, az aknában, a kövek alatt. Erre azt mondta, semmi érzésem az élethez, ha összetévesztem a téli álomra készülő férgeseket és csúszómászókat a csemegével. Csemege - ezt a nevetséges és undorító kifejezést használta. Azt javasoltam, hogy aludjon inkább ő is téli álmat. Ha akarja, elásom a pincében. De elmagyarázta, hogy Isten őket ébrenléttel verte meg. Erre azt gondoltam, akkor inkább kísérletezem vele. A karosszékbe ültettem, betakartam, és az Isten legszebb muzsikáit eresztettem rá tavaszról, nyárról, szerelemről. Láttam, amit láttam az arcán. Tudom, hogy túléli a telet.

A zajlás

Folyóparton ültem, az alkonyt vártam, hogy átúsztathassak a lovaimmal. Gázló nem volt. A halottakat úgy hordta a víz, mintha ősz lenne, és az árterületek embertermő fái a sodrásba vesztették volna gyümölcseiket. A fény a délutáni eső csöppjeit szárogatta a füveken. Egy órácskára elnyertem szívemnek békességét, mert a madarakat számoltam, ahogy hang nélkül, riadtan és gyorsan röpködnek mind-mind nyugatnak, mintha kelet lángra borult volna, vagy dögvész fertőzné ott a levegőt. Amint a madarak elmentek, és tudtam, egy se jön már, a túlparti erdőt figyeltem. És zsiráf képében rám tört a szerelem.

Először csak a fejét láttam meg. Szarvacskái csorba koronának tűntek a nyugatról laffogó fényben a fák között. Aztán kilépett a homokfövényre, és méltóságteljesen, mégis idétlenül ügetett a víz felé. A hátán egy lányt cipelt. Úgy tűnt, mintha szabad akaratából tenné, hisz sem gyeplő, sem nyereg, sem semmiféle méltatlan szerszám nem béklyózta testét. A lánynak hosszú haja volt, göndör, szőke, fehér ruhát viselt, ami közepén, egészen a szemérméig szétnyílt. A lábai szépek voltak, miként az egész teste, de ez nem érdekelt. Csak a zsiráfot néztem: fölálltam, hogy jobban lássam különös futását.

A lovaim megvadultak, mert talán sohasem voltak még zsiráf közelében. De nem vágattak összevissza a parton, hanem egy helyben, mereven és habzó pofával remegtek. Nem törődtem velük. Akkor sem, amikor lassan, egyenként térdre vagy az oldalukra estek, és horkanva kimúltak.

A lány lekászálódott a zsiráf hátáról, a folyóhoz ment, és az arcát mosta. Az állat mellé állt, és szétvetett lábakkal ivott. Egyszerre látták meg a zajló halottakat.

Megértettem, hogy most már mindig ezen a parton maradok.

A ló, amit adtál

A ló, amit adtál, nem működik.

